

Lunds Universitet
Språk- och Litteraturcentrum
Kurs: Kinesiska kandidatkurs (KINK11)
Handledare: Prof. Michael Schoenhals
Examinator: Fil. Dr. Jens Karlsson
VT 2011

LUNDS UNIVERSITET

UTBILDNING I KINA

Om bakgrund och utformning av världens största moderna utbildningsväsende

Oskar Sundberg

Sammanfattning

Sett till antalet studenter har Kina idag världens största utbildningssystem, och landet står inför den formidabla utmaningen att erbjuda utbildning till en femtedel av jordens befolkning. Denna uppsats undersöker utformningen av det kinesiska utbildningssystemet. Först ur ett historiskt perspektiv, där i huvudsak det konfucianska utbildningsväsendet och Mao-Kinas skolsystem berörs. Sedan ur ett samtida perspektiv, vilket utgör huvuddelen av uppsatsen. Här ämnar jag ge en överblick till vad som har åstadkommit, hur skolsystemet är uppbyggt och hur det fungerar i praktiken. Uppsatsen tar också upp vilka svårigheter skolan står inför, samt undersöker regeringens framtidsplaner för skolan och de generella framtidsutsikterna.

Abstract

China's educational system is, considering the amount of students, the largest of its kind in the world. Hence, Chinese officials are facing the formidable challenge of supplying education to one fifth of earth's population. This paper concerns the framing of a modern Chinese educational system, beginning with some historical perspectives, in which mainly the Confucian and Maoist school systems are featured. This will be followed up in a research of the contemporary school system, which ought to form the core of this study. My aim has been to construct a general view of what has been achieved, what the system looks like today, how it operates and how it conforms to reality. This paper will also bring up the difficulties and challenges that the Chinese school system are facing, as well as its future prospects and goals undertaken by the central government of the People's Republic of China.

摘要

通过最近几十年的发展，中国的教育系统从学生的总数量来看已经成为世界第一。与此同时，中国政府正在面临的挑战，既要为世界五分之一的人口提供教育是非常不容易做到的。这篇论文调查的主要对象是中国目前教育制度的概况，首先要提出历史对目前教育的影响，其次以探索中国目前教育制度的质量和实际状况来审查本制度将来的发展方向和所正在面临的问题和未来计划。最后，文章亦会提到儒家和毛泽东思想对今天课程设置的影响。

Innehållsförteckning:

	Sida
1. Inledning.....	4
1.1 Syfte och frågeställning.....	4
1.2 Metod, källor och källkritik.....	4
1.3 Bakgrund – Det konfucianska utbildningsväsendet.....	5
1.4 Bakgrund – 1900-talets utbildningsreformer.....	7
1.4.1 Början till ett modernt utbildningssystem i Republiken Kina (1912-1949).....	7
1.4.2 Kommunistpartiet och den Sovjetinspirerade skolan (1949-1958).....	8
1.4.3 Maos visioner och utbildningsreformer (1958-1966).....	9
1.4.4 Kulturrevolutionen, en brytpunkt (1966-1976).....	10
1.4.5 Skolreformer under de pragmatiska kommunisterna (1976-2000).....	10
2. DEN KINESISKA SKOLAN IDAG.....	12
2.1 Skolsystemets styrelseskick och struktur.....	12
2.1.1 Antagning och inträdesexaminationer.....	14
2.1.2 Läroplaner och riktlinjer för karaktärsutveckling och ämneskunskaper.....	14
2.2 Regeringens utbildningsreformer under 2000-talet.....	17
2.2.1 Större legislativa reformer.....	17
2.2.2 Finansiella reformer.....	19
2.2.2.1 Statliga studiebidrag och studielån.....	20
2.3 Resultat i praktiken.....	21
2.3.1 Personligt – Folkundersökningar.....	24
2.3.2 Ordet fritt – Erfarenheter från det kinesiska utbildningssystemet.....	24
2.4 Nio stora problem för den kinesiska skolan	28
3. DEN KINESISKA SKOLAN IMORGON.....	33
3.1 Framtida mål.....	33
3.2 Reformagenda för år 2020.....	33
4. SLUTSATSER.....	35
4.1 Bakgrundsuppföljning – Maoism och konfucianism i dagens skolsystem?.....	35
4.2 Summering av vad som har åstadkommit.....	37
4.3 Kritik mot skolan	37
4.4 Framtiden summering.....	39
5. KÄLLFÖRTECKNING.....	41

Kapitel. 1 – Inledning

1.1 Syfte och frågeställning

Under tiden då när jag befann mig som student i Beijing fanns det en undran över hur det kinesiska skolsystemet fungerade och hur det kom sig att det ser ut som det gör.

Storskaligheten, uppbyggandet och förändringarna över tid inspirerade mig till denna studie. Frågeställningarna som infann sig kan sammanfattas i följande: Hur såg den kinesiska skolan ut idag jämfört med förr? Vad levde kvar av det gamla i skolsystemet och vad var nytt? Vad för typ av skolsystem ville den kinesiska regeringen forma inför framtiden? Vilka utmaningar och problem stod den kinesiska skolan inför? Vad tyckte folket om skolsystemet?

Istället för att fördjupa mig i en av de här frågorna valde jag att skriva en uppsats med syftet att ge en pedagogisk, neutral och överskådlig vy av Kinas utbildningssystem. Uppsatsen ämnar främst till att redogöra för det samtida skolsystemet, men jag har också haft för avsikt att undersöka utformningen av skolsystemet ur ett historiskt perspektiv, samt undersöka den framtid som stundar för den kinesiska skolan.

1.2 Metod, källor och källkritik

Primärkällorna till uppsatsen har varit kinesiskspråkiga. I bearbetningen av primärkällorna har sekundärkällor på engelska och i vissa fall svenska använts, särskilt i statistiska sammanhang, där jag ibland haft svårigheter med att finna information från kinesiska undersökningar. En övervägande del av källorna är webbaserade, men böcker och annat material i pappersform, samt material från personliga intervjuer har också använts. Jag har haft som mål att försöka ge en så neutral bild av skolsystemet som möjligt genom att variera mellan material publicerat av kinesiska regeringsmyndigheter, från olika forskare och slutligen från vanligt folk med erfarenhet från det kinesiska utbildningssystemet. Jag har använt mig av kvantitativ och kvalitativ datainsamling, samtidigt som jag haft för avsikt att väga information från internationella källor gentemot kinesiska källor på ett så balanserat sätt som möjligt.

I uppsatsen förekommer utdrag från kinesiska och internationella statistiska undersökningar, då jag anser det vara behjälpligt för att ge läsaren en tydliga överblick över skolsystemet. För att läsaren lättare ska kunna skapa sig en bild av det kinesiska skolsystemet har jag också valt att bitvis arbeta komparativt med nutida internationella jämförelser av olika länders skolsystem, men också genom historiska jämförelser.

Sättet jag har arbetat med uppsatsen på kan liknas vid GT-metoden (Grounded Theory), vilket innebär att jag från början inte har haft en hundra procentigt fast frågeställning och struktur, utan istället låtit uppsatsen utformas under arbetets gång. Metoden är induktiv, vilket innebär att jag genomgående har observerat befintliga fakta för att sedan försöka återge en realistisk helhetsbild av det kinesiska utbildningssystemet.

1.3 Bakgrund – Det konfucianska utbildningsväsendet

Jämfört med andra civilisationer har den kinesiska alltid satt ett mycket högt värde på utbildning. Stora tänkare och filosofer som Konfucius (551-479 f.kr), Mencius (372-298? f.kr), Mozi (470-391? f.kr) och Sunzi (298-238?) framhöll tidigt vikten av en persons bildning framför begrepp som familjebakgrund, religion och klasstillhörighet. Den kinesiska kulturen har också en lång utbildningstradition.¹ Redan under år 800-400 f.kr existerade regeringskolor (guoxue, 国学) och lokala skolor (xiangxue, 乡学) för aristokratin.²

Under Zhoudynastin pågick mellan år 770-221 f.kr en blomstringsperiod för olika filosofiska och ideologiska skolor, (baijia zhengming, 百家争鸣), vilka genom politiskt engagemang fick stort socialt inflytande. Perioden blev ett genomslag för utbildning i privat regi, och innebar slutet för utbildning som aristokratiskt privilegium.³ Detta var helt i enlighet med Konfucius dåtida förespråkande om att "Alla bör ges rätt till utbildning utifrån förmåga och talang (yincai shijiao, 因材施教)" och att "Alla har rätt till utbildning utan diskriminering (youjiao wulei, 有教无类)"⁴ Den senare anhängaren till konfucianism, Mencius, menade även människor behövde näring från bildning för att "uppvakna" och utveckla moralitet. Människan ansågs dessutom kapabel att påverka sitt öde genom att bilda sig.

Studering av konfucianska klassiker utgjorde grunden för de som studerade till att bli statstjänstemän under Handynastin (år 25 f.kr - 220). Under Suidynastin (581-618) instiftades på konfuciansk basis ett riksomfattande kejsarligt examinationssystem, vilket var meritokratiskt, och världens första i sitt slag som gav möjlighet för gemena män att göra karriär som ämbetsmän under kejsaren.

Under Tang och Songdynastin (618-1279) blev det vanligt med fria akademier för klassisk inläring (shuyuan, 书院)⁵ och specialiserade kejsarliga yrkesskolor inom områden som hästuppfödning, medicin, logistik och astrologi. Dessa skolformer försvann mer eller mindre efter mongolernas invasion under Yuandynastin (1271-1368), samtidigt som examinationssystemet levde vidare ända fram till början av 1900-talet.⁶ Under denna långa tidsrymd fick den konfucianska utbildningsåskådningen ett starkt fotfäste i den kinesiska kulturen. Den konfucianska kärnlitteraturen (tillika kejsarliga examinationssystemets kärnlitteratur): 1. De fyra böckerna (四书, sishu): Den stora läran (大学, Daxue), Läran om mitten (Zhongyong, 中庸), Analekterna (Lunyu, 论语), Mencius (Mengzi, 孟子), och 2. De fem

1 Benjamin A. Elman and Alexander Barton Woodside, *Education and Society in Late Imperial China 1600-1900*, University of California Press (1994) s.1, 17-18

2 "Zhongguo jiaoyu," "中国教育" (Utbildning i Kina), sökord i och sida från *Baibe baidu*, 《百度百科》 (*Baidu-encyclopedia*) (baidu.baibe.com). Läs under "古代教育".

3 Wang Shunhong, *Zhongguo gaikuang*, Beijing University Press (2007) s.84-85,

4 "Youjiao wulei," "有教无类" (Allas rätt till utbildning utan diskriminering), sökord i *Chinese text Project*, en webbdatabas för översatta kinesiska klassiska texter. (ctext.org/analects).

"Kongzi yincai shijiao," "孔子因材施教" (Konfucius - alla bör ges rätt till utbildning utifrån förmåga och talang), sökord i och sida från *Baibe baidu*, 《百度百科》 (*Baidu-encyclopedia*) (baidu.baibe.com). Läs under "译文".

5 Wang Shunhong, *Zhongguo gaikuang*, Beijing University Press (2007) s.95-97

6 Su Xiaohuan, *Education in China, Reforms and Innovations*, China Intercontinental Press (2002) s.11

klassikerna (Wujing, 五经): Sångernas och poesins bok (Shijing, 诗经), Dokumentens bok (Shujing, 书经), Riternas bok (Liji, 礼记), Förvandlingens bok (Yijing, 易经), Vår och höstannalerna (Chunqiu, 春秋) befrämjade vikten av etik och moral, rättfärdighet, måttlighet, dygd, god självdisciplin och strävan efter ständig självförbättring genom att lära från andra. Böckerna accentuerar även vikten av tolerans, ödmjukhet, förfädersdyrkan och hur man på ett korrekt och respektfullt sätt behandlar varandra utifrån ålder och social status i en familj och mellan existerande samhällsklasser. Konfucianism kom att bli helt grundläggande för utformningen av det kinesiska utbildningsväsendet, och likaså för realiseringen av ett harmoniskt och civiliserat kinesiskt samhälle.⁷

I och med det kejsarliga examinationssystemet producerades en mycket inflytelserik bildad samhällsklass – ämbetsmännen (mandarinerna). Bland deras huvuduppgifter ingick att administrera och bibehålla social stabilitet i ett land med en jämförelsevis enorm population, tillika stort antal obildade. Framåt Ming- och Qingdynastin hade många skolor och även det kejsarliga examinationssystemet blivit mycket avhängiga av ämbetsmannakåren, vars politiska inflytande och hängivenhet för det månghundraåriga konfucianska arvet börjat ta sig till uttryck i växande protektionism och en allt mer konservativ utbildningsåskådning.⁸ Ur ett utvecklingsperspektiv påverkade detta utbildningssystemet negativt. Principen om att lära av andra tycktes ur flera hänseenden ha blivit synonymt med att lära av det gamla.⁹ Man hade utvecklat ett övervägande teoretiskt skolsystem, vilket innefattade veckolånga skriftliga examinationer, rigoröst kunskapsinhämtande genom förutbestämd litteratur och författande av dikter utefter strikta ramar som inte tillät särskilt mycket kreativitet. Den stora tonvikten på ämnen som politik, etik och samhällsvetenskap i undervisningen bidrog även till att naturvetenskapliga ämnen fick mindre uppmärksamhet.¹⁰ Detta kom så småningom kom att hämma den kinesiska samhällsutvecklingen, eftersom man inte lade tillräckligt stor vikt vid innovation, teknisk utveckling och öppenhet för nya idéer.

Qingdynastins nederlag mot England under första opiumkriget år 1842 blev ett bevis på detta, och resulterade i en omprövning av den gamla ordningen och spridningen av västerländsk utbildningsåskådning i Kina. De nya formerna av tekniska och naturvetenskapliga

7”Kongzi dui Zhongguo jiaoyu de yingxiang,”“孔子对中国教育的影响”(Konfucius inverkan på det kinesiska utbildningsväsendet), sökord i och källa från *Wenda-tianya*, 《问答天涯》(*Tianya-encyclopedin*) (wenda.tianya.cn), första sessionen punkt 2 och punkt 5.

8”Zheng He,”“郑和”(Admiral Zhenghe), sökord i *Weiji Baike*, 《维基百科》(*Weiji-encyclopedin*) (<http://zh.wikipedia.org>). Exempel: avbrytandet av admiral Zheng Hes utforskande världsomseglingar och avvecklandet av den då mycket utvecklade kinesiska sjömakten efter kejsare Yongles död år 1424. År 1500 hade den kinesiska maktens närvaro i den kinesiska sjön nästintill upphört, och man skiftade till att enbart vara fastlandsstormakt.

9”Chengyu wenguzhixin chuyu Kongzi,”“成语“温故知新”出自孔子”(Ordspråket wenguzhixin kommer från konfucius), sökord i och svar från *Baidu zhidao*, 《百度知道》(*Baidu - frågor och svar*) (zhidao.baidu.com).

10”Kongzi de jiaoyu sixiang dui houren de jiaoyu you shenme yingxiang,”“孔子的教育思想对后人的教育有什么影响”(Konfucius utbildningsåskådning och eftervärlden), sökord i och källa från *Wenda-tianya*, 《问答天涯》(*Tianya-encyclopedin*) (wenda.tianya.cn), nedre sessionen punkt 5.

”Rujia dui zhongguo jiaoyu de yingxiang,”“儒家对中国教育的影响”(Konfucianismens inverkan på utbildning i Kina), sökord i och svar från *Baidu zhidao*, 《百度知道》(*Baidu - frågor och svar*) (zhidao.baidu.com), nedre sessionen punkt 1-4.

studier, idéer om likhet inför lagen och liknande omställningar var heller inte något som den konfucianska statsideologin omfamnade, vilket på många sätt gjorde ideologin opraktisk för verkligheten under den industriella revolutionen och när västerländsk imperialism stod för dörren.¹¹

Halvdana försök gjordes av Qingregeringen för att etablera skolor som erbjöd allomfattande utbildning i ämnen som ingenjörskonst, teknik och naturvetenskap. Målet var att befria Kina från det som senare av kommunistpartiet kom att kallas "halvfeodalt-halvkolonialt samhälle," (半殖民地半封建社会 banzhimindi banfengjian shehui). År 1860 började skolor mer lika dagens att etableras i Qing-Kina, ofta i form av språkskolor, militärskolor och tekniska skolor. År 1905 övergavs dessutom examinationssystemet för ett nytt modernare skolsystem med inslag från väst och Japan.¹²

1.4 Bakgrund – 1900-talets utbildningsreformer

1.4.1 Början till ett modernt utbildningssystem i Republiken Kina (1912-1949)

Efter Qingdynastins sammanbrott år 1912 utropades Republiken Kina av Nationalistpartiet (GMD) och dess ledare Sun Zhongshan (Yatsen). Republiken fortsatte arbetet med att etablera ett mer storskaligt, folkligt centrerat utbildningssystem. Man grundade ett utbildningsministerium, fortsatte inspireras av den japanska skolmodellen och proklamerade de "fyra utbildningsmålen", "dezhitimei", "德智体美", vilka än idag utgör ett grundfundament för den kinesiska för- och grundskolan.¹³ :

德(de) undervisning i moral och etik.

智(zhi) intelligensmässig utveckling.

体(ti) utvecklandet av god fysik och hälsosamt leverne.

美(meì) utvecklandet av estetiska och kreativa förmågor.

Expansionen och moderniseringen av det kinesiska skolväsendet försvårades av de många oroligheter och konflikter som skadade republiken under 1900-talets första hälft. Exempel är återinförandet av monarkin under Yuan Shikai år 1915-1916, krigsherre-eran år 1916-1928, första världskriget år 1914-1918 och den för Kina mycket ofördelaktiga Versaillesfreden, vilken möttes av en våg av anti-imperialistiska, antifeodala protester i Kina under 4:e maj rörelsen år 1919. Protesterna fick stort genomslag och konfucianism pekades ut som syndabock för Kinas misslyckanden. Ett nationellt avståndstagande från ideologin blev tydligt när all obligatorisk läsning av konfucianska klassiker togs bort i undervisningen. Svårlästa kinesiska texter byttes ut mot mer folkliga lättlästa textböcker, ett fonetiskt alfabet lanserades, kvinnor fick läsa på högskolan och västerländska undervisningsteorier och metoder spred sig allt fortare. År 1922

¹¹Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) preface

¹²Wang Shunhong, *Zhongguo gaikuang*, Beijing University Press (2007) s.86

¹³"Shijie geguo jiaoyu bijiao," "世界各国教育比较" (Jämförelser mellan internationella utbildningssystem), sökord i Baidu 《百度》 (www.baidu.com). Källa från Baidu wenku 《百度百科》 (Baidus arkiv för vetenskapliga artiklar) (<http://wenku.baidu.com>), (pdf) s.24 .

infördes även det engelsk-amerikanska akademiska systemet med poäng och examensnivåer.¹⁴

Under Japans fullskaliga invasion av Kina år 1937-1945 drabbades 91 av landets 108 universitet av krigets förstörelse och 40% av landets högstadier och gymnasieskolor hamnade tillfälligt under Japans kontroll.¹⁵ Efter att Japan förlorat kriget fortsatte dessutom de kinesiska inbördeskriget som pågått sedan år 1927 mellan GMD och Kommunistpartiet (KKP) fram till år 1949 då kommunisterna, delvis med hjälp från Sovjet, kunde ta makten.

1.4.2 Kommunistpartiet och den Sovjetinspirerade skolan (1949-1958)

Vid grundandet av den kommunistiska Folkrepubliken Kina år 1949 så hade GMD:s formande av en akademisk skolmodell inspirerad av USA och Europa med inslag från gammal klassisk kinesisk undervisning och nationalism (se "Folkets tre principer", sanmin zhuyi, 三民主义) nått en historisk topp gällande resultat och tillgänglighet för folket. 20% av alla 10-åringar kunde gå i skolan, och 20% av de vuxna var läskunniga.¹⁶ Den nya kommunistiska regimen var främst av ideologiska skäl inte överförtjust vad den fått nedärva. Åsikterna om hur utbildningssystemet skulle utvecklas gick dessutom isär inom partiet. Några förespråkade realisering av socialism och kommunism genom revolution i skolsystemet, medan andra satte hållbar utveckling, modernisering, teknisk utveckling och nationsbyggande som första fokus. Fram tills Maos utbildningsrevolution 1958 var det den senare som vann mest gehör.¹⁷

Under den första utbildningsreformen tog ett nytt utbildningssystem, inspirerat och i flera fall kopierat från det kommunistiska Sovjet, form. Sovjetisk expertis togs till hjälp inom undervisning och etablering av nya skolor, läroplaner och läroböcker. Ryskan ersatte engelskan som det viktigaste utländska språket, och tiotusentals kineser skickades till Sovjet för att studera. Man behöll till stor del skolans tidigare struktur (grundskola, högstadie, gymnasie, högskola etc.) men gjorde alla privatskolor till offentliga skolor¹⁸, införde Sovjetiska graderingssystem och akademiska titlar, samt frigjorde läroplanerna från det man kallade borgerliga, feodala och fascistiska ideologier och prisandet av konfuciansk etik. År 1951 infördes karakteristiska "kort-terminsskolor" för bönder och arbetare, samt "fritidsskolor" för vuxna. Skolorna var mycket flexibla gällande antagning och strävade efter att låta bönderna lära sig det mest väsentliga från grundskoleutbildningen under 2-3 år, då framförallt att läsa och skriva.¹⁹ Under denna tid fortsatte man den omfattande förenklingsreform av

14Su Xiaohuan, *Education in China, Reforms and Innovations*, China Intercontinental Press (2002) s.12-13

15Wang Shunhong, *Zhongguo gaikuang*, Beijing University Press (2007) s.87

16Su Xiaohuan, *Education in China, Reforms and Innovations*, China Intercontinental Press (2002) s.13, Wang Shunhong, *Zhongguo gaikuang*, Beijing University Press (2007) s.87

"Zhongguo jiaoyu fazhan de qianjing he renwu," "中国教育的发展前景和任务"(Kinas skolsektors framtidsutsikter och ansvar), sökord i *Baidu* 《百度》 (www.baidu.com). Sida från zhongguo jiaoyu he keyan jisuan jiwang, 中国教育和科研计算机网(Kinas utbildnings- och forskningsnätverks hemsida) (2001). Fjärde stycket, femte raden.

17Theodore Hsi-en Chen, *Chinese Education Since 1949 Academic and Revolutionary Models*, Pergamon Press (1981) preface, s.9, s.2-3

18Wang Shunhong, *Zhongguo gaikuang*, Beijing University Press (2007) s.87

19"Zhongguo jiaoyu zhidu," "中国教育制度"(Kinas utbildningssystem), sökord i "Kinas studieunderstödsweb" "中国教育资源服务平台版权所有," (chinese.cersp.com). Läs under "(二)" i listan.

teckensystemet som hade startat i början på 1900-talet, vilken ansågs nödvändig för utvecklandet av det nya kinesiska utbildningssystemet.²⁰

1.4.3 Maos visioner och utbildningsreformer (1958-1966)

Efter det misslyckade stora språnget och den stora svälten år 1958-1961 ledde ett ökat missnöjde med det sovjetiska samarbetet till en politisk brytning med Sovjet. Mao Zedongs mer revolutionära ambitioner för utbildningssystemet vann nu ökat gehör. Trots landets dåliga ekonomiska situation och brist på legitimerade lärare pga. att många högutbildade pekades ut som "högerelement" och därför inte var lämpade för att utbilda arbetarklassen, skedde nu en massiv expansion av utbildningssektorn för att en gång för alla göra utbildning tillgänglig för de stora massorna. Detta kan ses i den drastiska ökningen av antalet högskolor och antagna elever år 1960:

År	Högsk. Inst.	Antagning*	Period
1949	205	116,504	1:a reformperioden (Sovjetmodell)
1957	229	441,181	"
1958	791	659,627	Maos Utbildningsreform
1960	1,289 ←	961,623	och det stora språnget
1965	434	674,436	"
1966	434	533,766	Kulturrevolutionen
1970	434	47,815 ←	"
1976	392	564,715	"

Källa: China Ministry of Education²¹
 *kandidatexamen eller motsvarande program

Expansionen realiserades dock inte genom breddning av utbildningssektorns utbud. Ett exempel på detta är att antalet flerämnesuniversitet minskade eller slogs ihop. Antalet kurser i humaniora och samhällsvetenskapliga ämnen som sociologi, antropologi och vissa ekonomiska vetenskaper minskade också. Istället lades fokus på utvecklandet av spetskompetensutbildningar (fulla av marxist-leninistiska ideologiska inslag) inom exempelvis teknik, fysik, kemi, matematik, agrikultur, politisk ideologi, moral och etik, och medicin.

I den maoistiska skolmodellen ville man avfärda skolcentrerad klassrumsundervisning till förmån för mer praktiskt arbete på landsbygd och i fabriker eller studiebesök på exempelvis museum och teatrar och offentliga institutioner. Utbildningsfokus flyttades från att låta studenterna begrava sina huvuden i skolböcker till att forma trogna kommunistiska samhällsmedborgare som lärde från samhället genom att vara en del av samhället.²²

²⁰"Jianhua zi,""简化字" (teckenförenklingsprocessen), sökord i och sida från *Baibe Baidu*, 《百度百科》 (*Baidu-encyclopedia*) (baidu.baibe.com) .

²¹ "Education and national development in China since 1949," sökord i 《*Google Scholar*》 (www.scholar.google.com) , (pdf) s.21 . Artikel skriven av Mun Tsang, Columbias lärarhögskola, USA, (www.tc.columbia.edu), publicerad i "China review" (år 2000).

²²Theodore Hsi-en Chen, *Chinese Education Since 1949 Academic and Revolutionary Models*, Pergamon Press (1981) s.21, s.39, s.10, s.14 .

Genom Mao och hans anhängares skarpa kritik blev den traditionellt kunskapsorienterade, än idag existerande, akademiska skolmodellens brister och tillkortakommanden blottlagda på ett sällan skådat sätt. Man ansåg exempelvis att den:

- Reflekterade klassamhället (och kapitalismens ideologi).
- Betonade utbildning för dess egen skull, kunskap för dess egen skull. Var apolitisk och därför inte en del av det riktiga samhället.
- Skapade klassklyftor mellan mentala och fysiska arbetare.
- Skolorna var elfenbenstorn, isolerade från samhället och friställda från vardagslivets ekonomiska, sociala och politiska plikter.
- Studenterna motiverades av själviska ambitioner, de sökte kunskap för personlig vinning, makt, position och status.
- Genom examinationer exkluderades de som inte accepterade det skolastiska konceptet om verklighetsfrånskild inläring.²³

Ett av Maos uttalanden som lyder i enlighet med hans reformer:

“高尔基的学问完全是自学的，据说他只上过两年小学。美国的富兰克林是印刷所学徒，也卖过报。他是电的大发明家。英国的瓦特是工人，是蒸汽机的大发明家。

Gorky läste bara två år i förskolan, han var självlärd. Franklin var ursprungligen en nyhetstidningssäljare, trots det upptäckte han elektricitet. Watt var en helt vanlig arbetare, trots det uppfann han ångmotorn”.²⁴

1.4.4 Kulturrevolutionen, en brytpunkt (1966-1976)

Den radikala Mao-stödda falangens angrepp mot det etablerade akademiska utbildningsväsendet och mot välutbildade mötte motstånd, och det hela kulminerade under kulturrevolutionen. Den fick som följd att den formella skolundervisningen stagnerade helt, att de textböcker som fanns kvar fylldes med politiska slogans, att akademikernas position i samhället nådde en social bottenstatus och att många högutbildade flydde till Taiwan eller slutade undervisa av ren rädsla. Detta ledde till att en hel generation växte upp utan tillgång till skolgång i vanlig benämning.²⁵

1.4.5 Skolreformer under de pragmatiska kommunisterna (1976-2000)

Efter kulturrevolutionen och Mao Zedongs bortgång hade maoismen och avståndstagandet från det konfucianska arvet nått sin kulmen och pendeln svängde nu snabbt tillbaka.²⁶ En gruppering av mer pragmatiskt inriktade kommunister tog nu ledningen och vidtog ett flertal åtgärder för att återuppbygga utbildningssystemet. Resultatinriktad hållbar ekonomisk utveckling, balans och ökat internationellt samarbete blev åter huvudriktlinjen framför den mer ideologiska och revolutionära linjen, vilket framhävs tydligt i ledargestalten Deng Xiaopings

²³Theodore Hsi-en Chen, *Chinese Education Since 1949 Academic and Revolutionary Models*, Pergamon Press (1981), s.35.

²⁴“高尔基的学问完全是自学的”，高尔基的学问完全是自学的” (Gorky läste bara två år i förskolan), sökord i nyhetssidan *Xinhuanet* 《新华网》 sökmotor (www.xinhuanet.com). Artikel publicerad i *People's Daily* 《人民日报》 (2005-02-01) (www.people.com.cn). Tredje stycket nedifrån.

²⁵Su Xiaohuan, *Education in China, Reforms and Innovations*, China Intercontinental Press (2002) s.13-14, ”Zhonghua renmin gongheguo jiaoyu,” 中华人民共和国教育” (Utbildning i Folkrepubliken Kina), sökord i och sida från *Weiji baike*, 《维基百科》 (*Weiji-encyklopedin*) (<http://zh.wikipedia.org>)

²⁶”Kina mot världsherravälde,” sökord i *Svenska Vetenskapsrådets* officiella hemsidas sökmotor (www.vr.se). Artikel skriven av Thomas Heldmark, (2008-03-13).

kända citat: "Det spelar ingen roll om katten är svart eller vit, bara den fångar möss".

Under tidigt 80-tal när Kinas planekonomi övergavs för marknadsekonomi initierades ännu en storskalig utbildningsreform, i vilken Zhou Enlais "De fyra moderniseringarna" (sige xiandaihua, 四个现代化) blev satta som målbild. Dessa var som följer: modernisering av agrikultursektorn, industrisektorn, nationellt försvar och teknisk utveckling. Studier inom dessa områden gavs nu högsta prestige och status, vilket även är fallet än idag enligt deltagare i de senare intervjuerna.²⁷

Genom formulering av över 200 nya utbildningslagar och policys sökte regeringen anpassa utbildningssystemet till de nya riktlinjerna. Man använde sig av ny lagstiftning för att uppmuntra till konkurrens genom att exempelvis införa inträdestest till gymnasium och universitet, att privatskolor tilläts etablera sig i landet, samt genom återinförandet av nyckelskolor som hade till uppgift att forma landets mest begåvade studenter. Skolsystemet fortsatte dock vara starkt centralstyrt, i synnerhet grundskolan, även om en ökande andel administrativa rättigheter/ansvar gavs till privata aktörer och lokala regeringar.

År 1986 antogs lagen om nioårig obligatorisk och fullt subventionerad skolgång för alla i åldrarna 6-15 (yiwu jiaoyufa, 义务教育法), och lagstiftningen kring utbildning har sedan dess gradvis blivit så omfattande att endast Kinas finanssektor har en tätare lagstiftning.²⁸

I Juni år 1999 tog regeringen beslut om att arbeta för att främja den generella kvaliteten på utbildningarna. Från kvantitet (ökad tillgänglighet, skolgång för alla etc.) och direkt kunskapsöverföring som huvudsaklig undervisningsform ändrades nu målet till en ambition om ett mer kvalitativt, verklighetsanpassat och internationellt konkurrenskraftigt utbildningssystem, där större fokus lades på att stärka utbildningarnas mångfald och elevers mer övergripande förmågor som exempelvis social kommunikation, innovativt tänkande, pionjärsanda, moralkaraktär, hälsosamt leverne, estetiska förmågor, intellekt och självdisciplin. Två ledord för reformerna summerades: decentralisering och diversifiering, något som kommer förklaras mer ingående längre fram.²⁹

27" Sige xiandaihua," "四个现代化"(De fyra moderniseringarna), sökord i *Baiku baidu*, 《百度百科》 (*Baidu-encyclopedin*) (<http://baidu.baiku.com>).

28Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.15,

"Teachers Law of the PRC 1993," "教师法," "Education Law of the PRC 1995," "教育法," "Vocational Law of the PRC 1996," "职业教育法," "Higher Education Law of the PRC 1998," "高等教育法," sökord i *Baidu* 《百度》 (www.baidu.com). Sida från Kinas regerings hemsida (www.gov.cn).

29"Zhongguo jiaoyu fazhan gaikuang," "中国教育发展概况" (Utvecklingskoncept för den kinesiska utbildningssektorn), sökord i *Xinhuanet* (kinesisk nyhetssida) (www.xinhuanet.com). Artikel publicerad av MOE (Kinas utbildningsministerium), ansvarig editor Guozhen 郭桢 och Qi Liujin 祁留金 (2005-11-03) (www.moe.cn).

Su Xiaohuan, *Education in China, Reforms and Innovations*, China Intercontinental Press (2002) s.15-18.

"Zhongguo jiaoyu bainian dashi," "中国教育百年大事" (Stora händelser inom den kinesiska utbildningssektorn år 1900-2000), sökord i *Baidu* 《百度》 (www.baidu.com). Artikel publicerad av China Education and research network. (www.edu.cn).

"You Baohua," sökord i *Unescos internationella utbildningsbyrås hemsida*, (www.ibe.unesco.org). Zhou Nanzhao & Zhu Muju, *Educational Reform and Curriculum Change in China, a Comparative Case Study*, International Bureau of Education (2007). (pdf) s.9

Kapitel. 2 – Den Kinesiska skolan idag

2.1 Skolsystemets styrelsekick och struktur

Under de senaste årtiondena har centralregeringens bestämmandemonopol över utbildningssektorn tonats ner genom att provinsregeringar, kommuner och offentliga/privata skolor givits mer juridiska, operativa och administrativa befogenheter. Anledningen är bl.a. en förhoppning om minskad byråkratism, ökat inflöde av privatkapital till utbildningssektorn och mer effektivt administrerade utbildningar som är bättre anpassade till lokala samhällens behov och efterfrågan. Här finns också en förhoppning om att lärare, elever och andra samhällsmedborgare ska delta mer aktivt, engagera sig och utvecklas tillsammans med skolsystemet.³⁰

Utbildningssektorn i Folkrepubliken Kina förblir dock främst statligt driven, och styrs huvudsakligen genom utbildningsministeriet (Jiaoyubu, 教育部), en myndighet direkt under Folkrepubliken Kinas statsråd. Utbildningsministeriet ansvarar för att utveckla och implementera nya lagar, strategier, policys och läroplaner gällande utbildning. Man konkretiserar också utbildningspolitiken, samordnar de nationella utbildningsinstitutionerna och vägleder utbildningssystemet genom reformer.³¹ Utbildningsministeriet samarbetar ofta med andra myndigheter som exempelvis Kinas statistiska centralbyrå (Guojia tongjiju, 国家统计局) och Kinas finansministerium (Caizheng bu, 财政部). Besluten passerar sedan genom en administrativ cykel som ser ut enligt följande:

Utbildningsministeriet (Jiaoyu bu, 教育部)

'--> **Provinsiella utbildningsdepartement** (Sheng jiaoyu ting, 省教育厅).

Finns i varje provinsregering (Shengji zhengfu, 省级政府) (även de autonoma).

'--> **Utbildningsbyråer** (Jiaoyu ju, 教育局). Finns i varje län, stad och distriktsregering. (xianji, shiji, quji zhengfu, 县级、市级、区级政府)

'--> **Utbildningsförvaltningsråd** (Jiaoyu guanli weiyuanhui, 教育管理委员会).

Finns i varje stad direkt under centralregeringen (Zhixiashi, 直辖市).³²

Under statens och utbildningsministeriets övervakning och vägledning administreras och finansieras den för folk avgiftsfria obligatoriska grundskolan främst av lokala regeringar (Difang zhengfu, 地方政府). Detta sker enligt följande: provinsregeringarna (Shengji zhengfu, 省级政府) ansvarar för genomförande och utbildningsplanering i sina respektive provinser. De är

³⁰Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.2-3

³¹"Zhongguo jiaoyu fazhan gaikuang," "中国教育发展概况" (Utvecklingskoncept för den kinesiska utbildningssektorn), sökord i *Xinhuanet* (kinesisk nyhetssida) (www.xinhuanet.com). Artikel publicerad av MOE (Kinas utbildningsministerium), ansvarig editor Guozhen 郭桢 och Qi Liujin 祁留金 (2005-11-03) (www.moe.cn). Punkt "一"

³²"Zhongguo jiaoyu zhidu de xianzhuang," "中国教育制度的现状" (Hur dagens kinesiska utbildningsväsende ser ut), sökord i och källa från *Baidu Wenku* 《百度百科》 (Baidus arkiv för vetenskapliga artiklar), (2010-08-15), (<http://wenku.baidu.com>). (pdf) s.2, andra stycket.

också ansvariga för att ansöka om/avsätta ekonomiskt stöd för utbildning i ekonomiskt utsatta områden och till folkminoritetsområden etc. Efter detta bär länsstyrelser (xianji zhengfu, 县级政府), stadsregeringar (shiji zhengfu, 市级政府) och slutligen distriktregeringar (quji zhengfu, 区级政府) ansvar för uppbyggnad, elev/personal-rekrytering, skolverksamhet och finansiering av kommunala skolor. De skolor som inte ingår i den obligatoriska grundskoleutbildningen finansieras på många olika sätt, dels med statliga medel, lån eller bidrag från olika nivåer, dels genom privat kapital. Landets universitet finansieras huvudsakligen av centralregeringen och respektive provinsregeringar.³³

Det akademiska året i Kina är 40 veckor fördelat på 2 terminer. Man har normalt 5 skoldagar i veckan och får som regel alltid hemuppgifter att göra över helgerna. Det finns sju nationella lov och större delen av dem är en eller ett par dagar långa. Det nationellt vedertagna betygssystemet är det femskaliga A-F (alt. A-D), men bedömningsmetoderna varierar, och är inte direkt avgörande för möjligheten till vidarestudier (se antagning och inträdesexaminationer). Förskolan, gymnasieskolan, högskolan och större delen av vuxenutbildningen är avgiftsbelagd. Skolsystemet i sig kan delas upp i fyra delar:

Ålder	SKOLFORM
3-6 6-12	<p>GRUNDSKOLAN (JICHU JIAOYU 基础教育) består av:</p> <p>Primärskola (chudeng jiaoyu, 初等教育): Dagis/förskola (youeryuan, 幼儿园). Valbar och avgiftsbelagd. Lågstadium (xiaoxue, 小学). Del av den obligatoriska grundskoleutbildningen.</p> <p>Sekundärskola (putong zhongdeng jiaoyu, 普通中等教育): Högstadium (chuzhong, 初中). Del av den obligatoriska grundskoleutbildningen. Gymnasium (gaozhong, 高中). Nationella inträdesexaminationer. Avgiftsbelagd.</p>
12-15 15-18	<p>Yrkesutbildningar (zhongdeng zhiye jishu jiaoyu, 中等职业技术教育): Har till syfte att ge direkt yrkesförberedande kompetens. Kan delas in i yrkes-högstadium som varar 3-4 år, och yrkesgymnasieutbildningar som normalt är 2-3 år.</p>
18<	<p>Högskola och universitet (gaodeng jiaoyu, 高等教育): Nationella inträdesexaminationer. Avgiftsbelagd. Utbildningsnivåerna är unisona med den internationellt vedertagna modellen, här i ordningsföljd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Specialinriktad yrkeshögskola (zhuanke, 专科,) vanligtvis 2-3 år. Ger en sk "associate degree" men inte kandidatexamen.³⁴ - Kandidatutbildning (benke, 本科) utbildningarnas längd är generellt 3-5 år.

³³"Jichu jiaoyu,""基础教育"(Den kinesiska grundskolan), sökord i och sida från *Baibe baidu*, 《百度百科》 (*Baidu-encyclopedin*) (<http://baidu.baibe.com>) . Läs under punkten "Jichu jiaoyu de guanli tizhi,""基础教育的管理体制"(Administration av grundskolan).

³⁴"Zhuanke,""专科"(Specialinriktad yrkeshögskola), sökord i och källa från *Baibe baidu*, 《百度百科》 (*Baidu-encyclopedin*) (<http://baidu.baibe.com>) .

	- Masterutbildning (shuoshi yanjiusheng, 硕士研究生) 2-3 år. - Doktoranutbildning (boshi yanjiusheng, 博士研究生) 3 år.
18<	Vuxenutbildning (chengren jiaoyu, 成人教育): Många olika ämnen och områden. Ett av de vanligaste är "utbildning för att eliminera analfabetism"(saomang jiaoyu, 扫盲教育). Skoltid varierar mellan 2-5 år. ³⁵

2.1.1 Antagning och inträdesexaminationer

Efter den obligatoriska 9-åriga skolgången för barn mellan 6-15 år väntar två omfattande nationella examinationer som ungdomarna måste göra för att kunna bli antagna till gymnasium och senare högskola. Proven är läs - och skrivbaserade, och i vissa fall krävs även goda fysiska eller sociala kvalifikationer utöver provresultatet. Examinationerna hålls vardera en gång per år.

Gymnasieinträdesexamination (zhongkao, 中考): Eleverna testas i kinesiska, matematik, engelska, fysik, kemi, politik, samt idrott och hälsa. Ansökningen till gymnasium fungerar på ett liknande sätt som den till universitet. Eleverna gör en prioriteringslista över skolor/utbildningar de vill bli antagna till och gör sedan provet för att se om de är lämpade. Antagningskraven för olika skolor avgörs på basis av antal sökande (lägst krav för yrkesförberedande skolor), där den av de antagnas sämsta provresultat utgör lägsta krav.³⁶

Högskoleinträdesexamination (gaokao, 高考): Proven är utformade på samma sätt som gymnasieinträdesproven med undantag för svårighetsgrad och att studenternas testas i olika ämneskombinationer beroende på vilken utbildningsgren de söker, samt att många högskolor gör undersökningar av den sökandes sociala uppförande och moralkaraktär. Eventuella inträdesprov för vuxenutbildningar och de sk. realkompetens-examinationerna för de som vill ha ett diplom motsvarande högskoleexamen inom ett visst område går också under termen "gaokao". Vid ansökan till master och doktorsutbildningar görs andra mindre prov. Lokala regeringar och universitet är tillåtna att utforma och hålla egna inträdesexaminationer förutsatt att dessa följer vissa kriterier.³⁷

2.1.2 Läroplaner och riktlinjer för karaktärsutveckling och ämneskunskaper

Hangyin Qin skriver i sitt bidrag till den Internationella konferensen om utbildning och

³⁵Wang Shunhong, *Zhongguo gaikuang*, Beijing University Press (2007) s.90-93, "Zhongguo jiaoyu zhidu de xianzhuang," "中国教育制度的现状" (Hur dagens kinesiska utbildningsväsende ser ut), sökord i och artikel från *Baidu Wenku* 《百度百科》 (Baidus arkiv för vetenskapliga artiklar), (2010-08-15), (<http://wenku.baidu.com>) . (pdf) s.3-4.

³⁶"Zhongkao," "中考"(Gymnasieinträdesexaminationen), sökord i och källa från *Baiku baidu*, 《百度百科》 (*Baidu-encyclopedia*) (<http://baidu.baiku.com>) .

³⁷"Gaokao," "高考"(Högskoleinträdesexaminationen), sökord i och källa från *Baiku baidu*, 《百度百科》 (*Baidu-encyclopedia*) (<http://baidu.baiku.com>) .

"Largest self-study system" (Kina bygger världens största självstudiesystem), sökord i *Google* (www.google.se) .
Artikeln från *People's Daily* 《人民网》 (2001-05-30), (www.people.com.cn) .

medborgarskap i en globaliserande värld år 2010 att socialism och marknadsekonomi utgör den sociala och politiska kontexten i modern kinesisk utbildning. Sedan början av 1980-talet har grundskolans moral-politiska undervisning i de karaktärsdanande ämnena avtagit och gett plats åt mer föreläsning om "common human values", dvs. mänskliga rättigheter, demokrati, öppenhet, diversitet, globalisering, värdet av kollektivism och samarbete, miljöskydd och miljömedvetenhet etc.³⁸ År 2001 publicerade centralkommittén och statsrådet "Riktlinjer för moraluppbyggnad av medborgare" (gongmin daode jianshe, 公民道德建设). Här kan utläsas en förhoppning om att det materiella och spirituella samhället skall främjas till att utvecklas i harmoni med varandra. År 2006 statuerade president Hu Jintao "det socialistiska konceptet för ära och skam", i vilket han betonade patriotism, arbetsamhet, enkelt leverne, tro på vetenskap och medvetenhet att jobba för folket genom solidaritet, trovärdighet, ärlighet och laglydighet. Dessa riktlinjer för folkbildning är enligt Hanyin Qin ett amalgam av gamla traditionella neo-konfucianska (blandning av konfucianism, buddhism och daoism) dygder och nya idéer som framförallt är inspirerade av maoism/konfucianism och socialism.³⁹

Läroplaner är avgörande för vad ett skolsystem ska producera. De utgör en mall för undervisningen, ämnesindelning, målsättning, betygsättning, utformning av kursplaner, textböcker etc. Vid införandet av nya läroplaner år 2001 hade regeringen som mål att ändra läroplanerna från att ha varit för "komplicerade, överdetaljerade, ensidiga och fokuserade på bokinläring", till att "stärka innehållets anknytning till elevens vardagliga liv, sociala förmågor och teknikrelaterade kunskaper". Ett annat syfte med de nya läroplanerna var att stärka elevernas lust att lära, uppmuntra aktivt lärande genom att tona ner den direkta kunskapsöverföringen i undervisningen och välja ut kunskap mer användbar för det verkliga livet. Samtidigt håller regeringen fast vid "dezhitimei"(德智体美)-principen, dvs. att utbildning huvudsakligen ska finnas till för att ge alla möjlighet att utveckla god moral, intellekt, fysik och estetisk talang.⁴⁰

Några nyckelord för de nya riktlinjerna inom den kinesiska skolan är: högteknologiska kunskaper, social kompetens, innovation, globalisering, internationell konkurrenskraft, kunskapssamhälle, aktivt lärande, livslångt lärande och verklighetsanpassat lärande.⁴¹

38"Hangyin Qin Chinese Culture and Education System" (Hangyin Qin om kinesisk kultur och utbildning), sökord i *Google Scholar* (Googles arkiv för vetenskapliga artiklar) (<http://scholar.google.se/>). Artikeln publicerades i samband med den internationella konferensen om "utbildning och medborgerliga rättigheter i en globaliserande värld", vilken hölls i London, November 2010. (pdf) s.7, tredje stycket och s.8-9.

39"Hangyin Qin For future citizens," sökord i *Google* (www.google.se). Hangyin Qin, *For Future Citizens, Common Values Education in the Context of Chinese Culture and Education System*, Faculty of Education, Beijing Normal University (2010). Sidan 6.

40"You Baohua," sökord i *Unescos internationella utbildningsbyrås hemsida*, (www.ibe.unesco.org). Zhou Nanzhao & Zhu Muju, *Educational Reform and Curriculum Change in China, a Comparative Case Study*, International Bureau of Education (2007). (pdf) s.4, s.31

41"Quanjihua beijingxia de zhongguo jichu jiaoyu kecheng gaige," "globalisering av den kinesiska grundskolans läroplansreformer", sökord i *Google* (www.google.se). Artikeln som kommer från "China Education and Research network" (www.edu.cn).

Om vad som studeras och lärs ut på de olika skolnivåerna:

- Förskolan: Här skall barnen få chans att lära sig grundläggande kinesiska, lära sig dansa, sjunga, rita, måla och spela teater. Värdet av sanning, vänlighet och skönhet ska framhållas tidigt i denna ålder, då perioden ses som avgörande för formandet av barnens framtida personlighet.⁴²

- Den obligatoriska grundskolan: Se tabell nedan. Kinesiska, idrott, matematik och praktik tar upp störst del av undervisningstiden I jämförelsen kan ses att det sedan införandet av de nya läroplanerna 2001 har givits mer undervisningstid åt social- och moralrelaterad undervisning, utländska språk och idrott.

Ä M N E N	ÅRSKURS (Åldrar 6-15)									% 1999	% 2001	+/-	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9				
	Moral och Liv 品德与生活		Moral i Samhället** 品德与社会				Moral och ideologi 思想品德			6,6	7-9	+	
	Kinesiska									23,8	20-22	-	
	Matematik									15,7	13-15	-	
	Idrott						+ Hälsa			8	10-11	+	
	Estetiska ämnen									11	9-11	-	
			Utländska språk								4,3	6-8	+
			Naturkunskap				+ Fysik, Kemi, Biologi (tillvalsmöjlighet)					7-9	?
			Praktik*								21,5	16-20	-
							Historia eller Geografi					3-4	?

Källa: Yang & Y. Wu, *Constructing New Curriculum*, Jiangsu Education Press (2003), s.93.

*Praktik innebär att barnen skall genomföra X veckors praktiskt/produktivt arbete per termin, vilket kan vara att engagera sig i enklare samhällsgagnande uppgifter, jobba i workshops eller på landsbygd etc. och sedan skriva om det i skolan.

**I moralkurserna skall barnen få en övergripande uppfattning om politik, ideologi, samhällsvetenskap, globalisering, demokrati, samt moralkaraktär, socialism, medmänsklighet och kärlek för det egna landet där partiet står i centrum.⁴³

Nedan följer utdrag från kursplanerna till kurserna "Moral och Liv" (pinde yu shenghuo, 品德与生活) och "Moral i Samhället" (pinde yu shehui, 品德与社会) för låg- och mellanstadieelever (6-12 år). De ska efter fullgjord utbildning:

○ Tycka om att kommunicera med sina klasskamrater och lärare, tycka om att lära sig och leka på ett glädjefyllt, konstruktivt sätt.

○ Kunna se andras och sina egna styrkor och svagheter.

⁴²Artikel från *Index-China* (sida med nyheter om Folkrepubliken Kina som skrivs av kineser i utlandet). (<http://index-china.com/main/education>). Klicka och läs direkt under "Overview" på förstasidan.

⁴³"Zhongguo zhongxiaoxue kecheng jiaocai gaige gailan," "中国中小学课程教材改革概览" (Ändringar i läroplanerna för Kinas primär och sekundärskolor), (2008-04-22). Sökord i *Baidu*, 《百度》 (Sökmotor). Artikeln publicerad i den kinesiska utbildningsnyhetssidan *Jiaoyu-pindao* 《教育频道》 (<http://edu.hinews.cn>).

- Att kunna skilja på rätt och fel, lära sig värdet av att vara ärlig och inte ljuga.
- Att vara villiga att hjälpa andra, särskilt de äldre och de med funktionshinder.
- Lära sig att agera med självrespekt. Att ha en kritiskt förhållningssätt till självkärlek, sitt eget rykte och sitt uppförande.
- Förstå hur man uppträder på ett ärligt och vis och respekterar sina medmänniskor.
- Lära sig visa respekt för föräldrar och äldre, samt förstå vikten av familjeansvar.
- Vara ansvarsfull, lära sig kommunicera, samarbeta och dela med sig till andra.
- Förstå vikten av rättvisa, opartiskhet och jämställdhet. Utveckla en förståelse för demokrati.⁴⁴

- Gymnasieskolan: Enligt läroplanen är det obligatoriskt med studier i: kinesiska, matematik, främmande språk, naturkunskap, fysik, kemi, biologi, politik, teknik, datorvetenskap, geografi, historia, musik, konst, idrott. En mindre summa poäng skall vara i valbara ämnen utöver de obligatoriska. Med reservation för undantag i yrkesskolor. Fram till idag har andelen gymnasieelever i yrkesinriktade och tekniska skolor ökat från 19% år 1980 till 56% 1999.⁴⁵

Table 2: Typical Senior Middle School Class Schedule

	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday
8:00 - 8:40	Class Meeting	Chinese	Physics	Math	Math
8:50 - 9:30	Chinese	Biology	English	Chinese	P.E.
9:30 - 9:50	Morning Exercises				
9:50 - 10:30	Math	Math	Chemistry	History	Biology
10:40 - 11:20	English	Chemistry	Chinese	English	History
11:20 - 11:30	Eye Muscle Relaxation Exercises				
11:30 - 12:10	History/Geography	English	Biology	Politics	Chemistry
12:10 - 2:00	Lunch Break				
2:00 - 2:40	Math	Elective	Math	Physics	English
2:50 - 3:30	Politics	Elective	P.E.	Biology	Chinese
3:40 - 4:20	Physics	Self-Study	Youth League Activity		Quiz
4:30 - 5:30	Extracurricular Activity, e.g., Piano Lessons				
5:30 - 6:30	Dinner Break				
6:30 - 12:00	Homework				

Ett exempelschema för kinesiska gymnasieelever från Foreign Teachers Guide to living and working in China.⁴⁶

2.2 Regeringens utbildningsreformer under 2000-talet

2.2.1 Större legislativa reformer

Sedan 1949 har den kommunistiska centralregeringen genomfört åtta större offentliga utbildningsreformer i Kina, och sedan 1980-talet har mer än 80 utbildningslagar och reformer blivit formulerade och implementerade, en stor del av dem under 2000-talet.⁴⁷

44"Hangyin Qin Chinese Culture and Education System" (Hangyin Qin om kinesisk kultur och utbildning), sökord i «Google Scholar» (Googles arkiv för vetenskapliga artiklar) (<http://scholar.google.se/>). Artikeln publicerades i samband med den internationella konferensen om "utbildning och medborgerliga rättigheter i en globaliserande värld", London, november 2010. (pdf) s.5-6, s.8-11.

45"Zhongguo jiaoyu fazhan gaikuang," "中国教育发展概况" (Utvecklingskoncept för den kinesiska utbildningssektorn), sökord i nyhetssidan *Xinhuanet* 《新华网》 (www.xinhuanet.com). Artikel publicerad av MOE (Kinas utbildningsministerium), ansvarig editor Guozhen 郭桢 och Qi Liujin 祁留金 (2005-11-03) (www.moe.cn). Punkt "二" och sedan under fliken "putong gaodeng jiaoyu, 普通高等教育".

46"Foreign Teachers Guide to living and working in China," (Utländska lärares guide till att arbeta i Kina), sökord i Google (www.google.se). Artikel från "Middle Kingdom Life," schemat återfinnes längst ner på sidan.

47Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.77,

I "Utbildningslyftet" (Jiaoyu zhenxing xingdong jihua, 教育振兴行动计划) - en omfattande legislativ förändringsplan för åren 2003-2007, även kallad "De fem ändringarna och de fyra formuleringarna" (wuxiu sili, 五修四立) kan dock ses att endast lagen om obligatorisk utbildning (xin yiwu jiaoyufa, 新义务教育法) blivit ändrad och implementerad. De fem ändringarna inkluderar förutom den: "utbildningslagen" (jiaoyufa, 教育法), "högskoleutbildningslagen" (gaodeng jiaoyufa, 高等教育法), "akademikergraderingslagen" (xuewei tiaoli, 学位条例) och "lärarlagen" (jiaoshifa, 教师法). De fyra formuleringarna innefattar formuleringen av en ny skollag (xuexiaofa, 学校法), en examinationslag för den offentliga utbildningssektorn (kaoshifa, 考试法), "Livslångt lärande-lagen" (zhongsheng xuexifa, 终身学习法) och "Investering i utbildnings-lagen" (jiaoyu tourufa, 教育投入法). I skrivande stund är flera av dessa lagar och formuleringar fortfarande under utformning.⁴⁸

Nya lagen kring 9-årig obligatorisk skolgång för barn i 6-15 års ålder (xin yiwu jiaoyufa, 新义务教育法) trädde i kraft 2006 och ledde till flera betydande omställningar för utbildningssystemet. Huvudmålet, att alla 6-15 åringar skulle få möjlighet att gå i skolan, realiserades. Andra genomförda reformer var:

1. En ny lagstadgad mekanism trädde i kraft för bättre balanserad fördelning av utbildningsresurser mellan lokala regeringar med olika ekonomiska förutsättningar.
2. Nyutbildade lärare uppmanades genom speciella program att undervisa en tid på landsbygd för att kunna avancera. De som undervisar där lovades dessutom löneförmåner.⁴⁹
3. Mer resurser för att realisera policyn "Två avdrag och ett bidrag" (liangmian yibu, 两免一补). Beskrivning av policyn följer i nedanstående kapitel.
4. Mer resurser till utformningen av ett nytt studiestödsystem. Se finansiella reformer nedan.
5. Förbud för förskola, låg - och mellanstadier att hålla inträdesprov och ta ut studieavgifter samt tuffare lagar för att stoppa olagliga avgifter. Försök att få kontroll över spridningen av privatskolor genom förbud för offentliga skolor sponsra eller på något sätt att hamna under privatskolors ägo. Målet är att uppnå en balans mellan privatskolor och offentliga.⁵⁰

"You Baohua," sökord i *Unescos internationella utbildningsbyrås* hemsida, (www.ibe.unesco.org). Zhou Nanzhao & Zhu Muju, *Educational Reform and Curriculum Change in China, a Comparative Case Study*, International Bureau of Education (2007). (pdf) s.6-7

48"Zhongguo jiaoyu fazhan gaikuang," "中国教育发展概况" (Utvecklingskoncept för den kinesiska utbildningssektorn), sökord i *Xinhuanet* (kinesisk nyhetssida) (www.xinhuanet.com). Artikel publicerad av MOE (Kinas utbildningsministerium), ansvarig editor Guozhen 郭桢 och Qi Liu jin 祁留金 (2005-11-03) (www.moe.cn). Klicka sedan på länken "2003—2007年教育振兴行动计划" (Utbildningslyftet 2003-2007).

"Jiaoyubu: jiji tuijin jiaoyu lifa gongzuo," "教育部:积极推进教育立法工作" (Utbildningsministeriet: arbetar aktivt med att formulera en hållbar lagstiftning för utbildningssektorn), sökord i *Baidu* 《百度》 (www.baidu.com). Första stycket i artikeln som är från Kinas centralregerings hemsida (www.gov.cn/).

"Zhongguo jiaoyu he kexue jisuan jiwang," "中国教育和科学计算机网" (Kinas utbildning och forskningsnätverk), (<http://www.edu.cn/>). Klicka på följande flikar för att komma fram till utbildningslagarna: [EDU 首页](#) > [中国教育](#) > [政策法规](#) > [教育法律](#). Direktlänk: http://www.edu.cn/jiao_yu_fa_lv_766/

49"Government to increase spending on education," sökord i *Google* (www.google.se). Artikel skriven av Chen Jia för *China-daily* (2010-03-01) (www.chinadaily.com.cn).

50Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.3

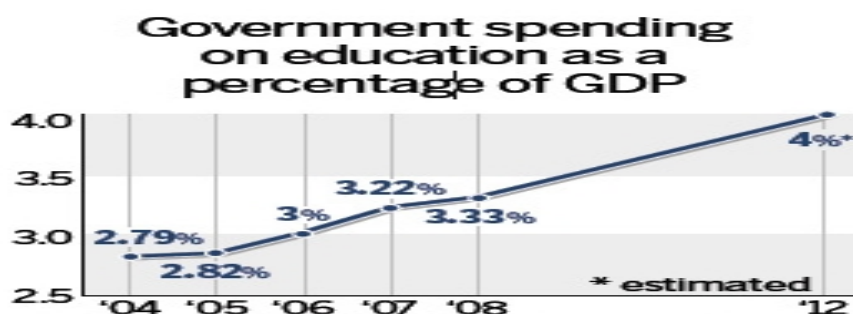
6. Försäkra sig om att alla elever har tillgång till drägliga lokaler genom nybyggen, samt öka skolsäkerheten genom tillsättning av utredningar som ska försäkra att samtliga lokaler uppfyller en ny säkerhetsstandard och kan klara av jordbävningar.

År 2007 belyste regeringen tre huvudpunkter för arbetet med att forma ett fungerande legislativt system för utbildningssystemet i Kina.

1. Att klargöra centralregeringens huvudansvar för alla nivåer i utbildningssektorn.
2. Att genom ny lagstiftning säkerställa att skolresurser och administrativt ansvar för den offentliga skolan balanseras mellan centralregering och lokala regeringar, och därigenom säkerställa en jämställd utveckling av utbildningssektorn.
3. Säkerställa att all stadgad lagstiftning kring utbildning är långsiktigt hållbar.⁵¹

2.2.2 Finansiella reformer

Ett modernt, omfattande och kvalitativt utbildningsväsende beskrivs i partiprogrammet som ett måste för att kunna leda Kinas folk in i framtidens informationssamhälle. Centralregeringen har, vilket bevisas i detta arbete, gjort stora ekonomiska satsningar på kvalitets- och kompetensutveckling i skolan och för att öka skoltillgängligheten de senaste 11 åren. Statens kostnader för skolsektorn stiger för varje år, exempelvis 53,8% mellan 2005 och 2006,⁵² och Folkrepubliken samlade omkostnader för utbildning beräknas vara uppe i runt 4% av BNP per capita år 2012. Detta var dock ett mål som tidigare satts för år 2000 i samband med utbildningsministeriets riktlinjer för utbildningsreform (中国教育改革和发展纲要 zhongguo jiaoyu gaige he fazhan gangyao) år 1993.⁵³ Jämförelsevis kan vi också se att finansieringen av utbildningssektorn fortfarande inte når upp flertalet I-länders nivåer. USA spenderade 5.5% av BNP och Sveriges omkostnader uppgick till 6.6% av BNP år 2007.⁵⁴

Källa: NBS (China National Bureau of Statistics) år 2008.

De nya tillförda resurserna från Kinas centralregering är tänkta att i första hand vara ämnade

51 Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.233-236

52 (ledare), *China Education Daily*, (December 29, 2007). "Bulletin on use of National Education Funding" (Rapport om statlig finansiering av utbildningssektorn).

53 "China to boost spending on education," sökord i *Google* (www.google.se). Artikel skriven av Zhao Huanxin för *China-daily*, (2006-03-01), (www.chinadaily.com.cn).

54 Statistik från *Unescos* statistiska institut. (<http://stats.uis.unesco.org/unesco>). Klicka på mappen "Education", sedan "Table 19, Finance Indicators by ISCED level", klicka sedan i Sverige, Kina och USA i listan.

för underutvecklade landsbygdsområden där bl.a. den nya policyn "Två avdrag och ett bidrag" (liangmian yibu, 两免一补) introducerades 2001.⁵⁵ För att balansera skolstandarderna och skoltillgängligheten över hela landet har centralregeringen åtagit sig att gå in med ekonomiskt stöd för att hjälpa de regionala regeringarna i de mer fattiga delarna av landet att bekosta den obligatoriska 9 åriga grundutbildningen. Man har också för avsikt att dela ut mer stipendier och studiebidrag till studenter från fattiga områden och minoritetsgrupper. I västra Kina täcker centralregeringen exempelvis upp till 80% av de ekonomiska kostnaderna för skolbyggnationer, renovering, underhåll, studiematerial, lärarlöner etc. till den obligatoriska grundskolan. I centrala och ibland östra delarna av landet står centralregeringen för max 50% av dessa utgifter. Återstoden betalas av lokala regeringar.⁵⁶

2.2.2.1 Statliga stipendier, bidrag och studielån

I samband med att en ny studiestödspolitik trätt i kraft år 2007 ökade statens finansiella stöd till utbildningsstipendier och utbildningsbidrag också markant. Till exempel delades ca 1,8 miljarder RMB ut till studenter i bidrag år 2006. År 2007 var siffran uppe i 15,4 miljarder och år 2008 beräknas bidragsstödet från centralregeringen vara uppe i 30,8 miljarder RMB per år (vilket är ungefär detsamma i SEK). Av de som går i yrkeshögstadieskolor och yrkesgymnasier är det numera hela 90% som får någon form av statligt ekonomiskt stöd jämfört med endast 5% tidigare, något som även visar på regeringens ambition om att locka fler till yrkesutbildningarna.⁵⁷

De tre vanligaste formerna av studiestipendier är:

1. "Det statliga stipendiet," ligger på 8 000 RMB årligen (tidigare 4 000 RMB)
2. "Stipendiet för studieuppmuntran," 5 000 RMB per år tilldelas 3% av högskolestuderande.
3. "Engångsstudiestödet," ligger på 2 000 RMB och ges till 20% av högskolestudenterna.

Stipendierna finansieras av centralregeringen och lokala regeringar tillsammans. Huvudmålet är främst att ekonomiskt utsatta yngre ska få större chans att skaffa sig utbildning. När det nya studiestödsystemet är färdigställt kommer 50 miljarder RMB delas ut årligen till 4 miljoner högskolestudenter (20% av samtliga högskolestudenter), och till 16 miljoner studenter som läser på yrkesskolor. Utöver detta delas också ut stipendier till internationella studenter som läser i Kina och kineser som läser utomlands. År 2000 var det 407 000 utländska studenter som läste på kinesiska högskolor, av dem hade 88 000 någon form av stipendium från den kinesiska regeringen.⁵⁸ Det finns idag tre typer av studielån i Kina:

⁵⁵"Liangmian yibu,""两免一补" (Två avdrag och ett bidrag-policyn), sökord i och sida från *Baike baidu*, 《百度百科》 (*Baidu-encyclopedia*) (<http://baidu.baik.com>) .

⁵⁶Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s1-4

⁵⁷Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.55-59

⁵⁸Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.179-183.

"China org, International Students in China" (Internationella studenter i Kina), sökord i *Baidu*, 《百度》 (www.baidu.com) (Sökmotor). Artikel från www.china.org.cn . Ursprungligen publicerad av Kinas

	Det kommersiella studentlåneprogrammet (GCSL)	Regeringens subventionerade studentlån (GSSL)	Studentbostadslånet (SRL)
Infördes	År 2000 (rikstäckande)	År 2000 (rikstäckande)	År 2009 (rikstäckande)
Behörighet	Alla som läser på högskolor (privata och offentliga).	Heltidsstudenter från familjer med låg inkomst som läser på offentliga skolor.	Låginkomststudenter som läser på högskolor (privata och offentliga).
Finansiär	Statligt ägda banker och affärsbanker.	Fyra statligt ägda banker.	Lokala affärsbanker och andra finansiella inst.
Täckning	Studieavgifter, levnadskostnader.	Studieavgifter, boendekostnader, levnadskostnader.	Studieavgifter, boendekostnader, levnadskostnader.
Min & max lån per år	2 000 – 20 000 RMB	6 000 RMB	6 000 RMB
Återbetaln. villkor	Som ett vanligt banklån. Ränta och återbetalningsperiod varierar mellan banker.	Man kan få lånet i max 2 år. Återbetalningen sker över 6 år. Regeringen subventionerar 100% av räntan medan studenten går i skolan. Räntesatsen varierar.	Räntesatsen satt av People's Bank of China. Återbetalningen sker över 10 år. Regeringen subventionerar 100% av räntan medan studenten går i skolan.

Källa: China National Center for Student Assistance Administration 2009.

2.3 Resultat i praktiken

Kinas centralregering står inför den svåra utmaningen att erbjuda kvalitativ utbildning till 1/5 av jordens befolkning. Kvantitetsmässigt sett så har Kina redan världens största utbildningssektor, tillika flest antal studerande i världen, med 220 miljoner elever i grundskolan och 25 miljoner som studerar vid högre läroverk⁵⁹, plus 30 miljoner som studerar utomlands.⁶⁰ Det kan jämföras med USA:s skolsystem där betydligt färre går i grundskolan och omkring 21,5 miljoner läste vid högre läroverk år 2008.⁶¹

Enligt en undersökning gjord år 2006 var den kinesiska 9-åriga obligatoriska skolgången tillgänglig för 95% av barnen i skolålder.⁶² Att skolan blivit tillgänglig för fler kan också påvisas i den snabba minskningen av analfabeter i Kina; 1982 var 66% av den kinesiska befolkningen över 15 år läs- och skrivkundig, 2008 var siffran 94%.⁶³ Antagningsprocenten till högskolor

utbildningsministerium (2006-10-20) (www.moe.cn).

"Number of Foreign Students in China Rises 20% Annually" (Antalet internationella studenter i Kina ökar med 20% per år), sökord i *Baidu*, 《百度》 (www.baidu.com). Artikel från nyhetssidan "China Org" 《中国网》 (www.china.org.cn). Ursprungligen publicerad i *Xinhuanet* 《新华网》 (2006-01-19) (www.xinhuanet.com).

⁵⁹Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.5.

⁶⁰"China to boost spending on education," sökord i *Google* (www.google.se). Skrivet av Zhao Huanxin, *China-daily*, (2006-03-01) Artikel från nyhetssidan *China-daily* (www.chinadaily.com.cn).

⁶¹"School enrollment in the United States 2008," sökord i *Google* (www.google.se). Information från Förenta staternas statistiska institut (www.census.gov). Sidan 2, första stycket under "School enrollment".

⁶²Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.3-7

⁶³Siffror från *Gapminder*, en statistikdatabas grundad av tre svenskar år 2005 med syftet att sammanställa och transformera siffror från internationell statistik till intressanta, lättlästa diagram i ett eget program kallat "Trendalyzer".

har stigit från 5% 1980 till över 20% i början på 2000-talet,⁶⁴ och antalet antagna till högskolor per år har ökat från 996.000 år 1996 till 5,4 miljoner år 2006.⁶⁵ Enligt en artikel i BBC online delar Kina nu också ut fler akademiska examina per år än USA och Indien tillsammans.⁶⁶ Dessutom har antalet kineser med en akademisk examen femdubblats mellan 1995 och 2005.⁶⁷

	Number	Schools	Teaching Staff	Students	Gross Enrollment Rate
Higher education		2,273	1,050,164	20,949,645	21%
Upper Secondary		31,561	2,060,383	39,900,939	52.7%
Lower Secondary		62,486	3,471,839	62,149,442	95%
Primary Education		366,213	5,592,453	108,640,655	106.4%
Pre-schooling ed.		124,404	721,609	21,790,290	41.4%

Källa: antagningsstatistik från Unesco, 2005.⁶⁸ Statistiken stöds också av Världsbanken.⁶⁹

Ovan kan även utläsas att ca 50% av barn i gymnasieålder antas till gymnasium. I Sverige var samma siffra 75% år 2005 (se fotnot 67).

Nedanstående diagram visar att män och kvinnors genomsnittliga tid vid skolbänken (exkl. universitet) har ökat konstant över de senaste 30 åren.

Förvärvat av Google år 2007. (www.gapminder.org/world/) . Välj "Gapminder world">"Literacy rate, adult total" i vänstra fliken och "Time" i den nedre fliken. Klicka sedan i "China i listan till höger.

64" You Baohua," sökord i *Unescos internationella utbildningsbyrås hemsida*, (www.ibe.unesco.org). Zhou Nanzhao & Zhu Muju, *Educational Reform and Curriculum Change in China, a Comparative Case Study*, International Bureau of Education (2007). (pdf) s.8, första stycket.

65 Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.163 andra stycket.

66 "China's Bid for world domination," sökord i *Google* (www.google.se) . Artikel skriven av Mike Baker, *BBC news* (2007) (www.bbc.co.uk/news), sjätte stycket.

67 "China's book in higher education," sökord i *The New York Times* (2005-04-28) (www.nytimes.com) . Statistik tagen från Kinas utbildningsministerium MOE (www.moe.cn) .

68 " You Baohua," sökord i *Unescos internationella utbildningsbyrås hemsida*, (www.ibe.unesco.org). Zhou Nanzhao & Zhu Muju, *Educational Reform and Curriculum Change in China, a Comparative Case Study*, International Bureau of Education (2007). (pdf) s.6

69 "Index mundi indicators," sökord i *Index-mundi* (<http://www.indexmundi.com>) , en sida med förtydligade grafer från Världsbankens statistikdatabas (<http://data.worldbank.org/topic/education>) . Välj "Education" och sedan "Preprimary/Tertiary/Primary/Secondary School enrollment," sedan "Time series comparison" och klicka sedan i "China" och "Sweden".

År 2009 hade kinesiska män och kvinnor över 25 år i genomsnitt spenderat 7-8,5 år vid skolbänken, vilket kan jämföras med 1-3 år 1970. Ur ett jämställdhetsperspektiv kan dessutom urskiljas att skillnaden mellan män och kvinnors skoltid minskat från 2 till 1 år sedan 1970. Samma siffra för Sveriges män och kvinnor var 12-13 år 2009.⁷⁰

Gällande kvaliteten på undervisningen i de kinesiska skolorna i praktiken så utgör lärartätheten ett fingervisande exempel. Enligt världsbankens statistik gick det år 2008 ca 18 elever per anställd lärare (oavsett lärarens uppdrag) i grundskolan och 16 elever per lärare i gymnasiet. Samma undersökning för Sverige visade att det gick runt 10 elever per lärare i både grundskolan och gymnasiet.⁷¹

Gällande den ämneskunskapsmässiga kvalitén så gör PISA (Programme for International Student Assessment, en internationell organisation ledd av OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development) var tredje år omfattande undersökningar av världens 15-åringars kunskaper i läsförståelse, matematik och naturkunskap. Deltagarländerna måste vid varje provtillfälle ha minst 4500 provdeltagande, och senast deltog 65 länder. Proven är nästan uteslutande läs - och skrivbaserade och inkluderar problemlösning och applicerande av inlärd kunskaper genom svarsalternativ och eget svarande i respektive ämne. Vid den senaste undersökningen 2009 deltog 5115 elever enbart från Shanghai i undersökningen och chockerade minst sagt världen när de erövrade förstaplatsen inom samtliga tre kategorier. Sveriges världsplaceringar i de tre testen var 19:e, 29:e och 26:e. I övriga liknande internationella undersökningar som exempelvis IEA:s (The International Association for the Evaluation of Educational Achievement) tre stora internationella prov: TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study), ICCS (International Civic and Citizenship Education Study) och PIRLS (Progress in International Reading Learning Study) har Kina ännu ej deltagit offentligt.⁷²

Det bör ändå påpekas att kvaliteten på den kinesiska skolan är mycket ojämn. Den storskaliga urbaniseringsprocess och snabba utvecklingen i storstäderna vid Kinas östra kust har skapat stora utbildningsklyftor gentemot skolstandarden i landets förorter, landsbygd, inland och västligare delar. Dessa skolor halkar efter i allt från ekonomiska förutsättningar till lärartäthet och lärarstandard, kvalitet på lokaler och studiematerial. Att akademikerarbetslösheten är hög trots att landets ekonomi växer i rekordfart är ett annat potentiellt tecken på brister i skolkvalité som tas upp längre fram.

⁷⁰"China to boost spending on education," sökord i *Google* (www.google.se) . Zhao Huanxin, *China-daily*, (2006-03-01) (www.chinadaily.com.cn) . Andra stycket nedifrån.

Statistiken från *Gapminder*, en statistikdatabas grundad av tre svenskar år 2005 som sammanställer internationell statistik i lättlästa diagram (www.gapminder.org/world/) . Välj "Gapminder world" >"Time" i den nedre fliken och "Education" >"Mean years in school" >"Mean years in school (women/men 25 years and older) i den vänstra fliken. Klicka sedan i "China" och "Sweden" i listan till höger.

⁷¹"Index mundi indicators," sökord i *Index-mundi* (www.indexmundi.com) , en sida med förtydligade grafer från Världsbankens statistikdatabas (<http://data.worldbank.org/topic/education>) . Välj "Education" >"Pupil-teacher ration primary/secondary," klicka i "Time-series comparision," och välj slutligen "China" och "Sweden" i listan.

⁷²"2009 Pisa Shanghai jieguo," sökord i *Baidu wenku* (<http://wenku.baidu.com>) . Word-dokument. Sidan 1-2.

2.3.1 Personligt – Folkundersökningar

När China Educational Yearbooks (2009) publicerade utredning från 2007 om hur nöjda slumpmässigt utvalda storstadsbor (3 254 st), småstadsbor (924 st) och landsbygdsbor (871 st) var med utbildningssystemet på en skala 1-5 (där 5 = mycket nöjd / 1 = mycket missnöjd) hamnade genomsnittet på 3,5, vilket indikerar ett starkt "relativt nöjd".

Det som människor var mest nöjda med var det nationella utbildningssystemet som helhet, de nya reformer som gjorts och implementeringen av gratis undervisning på landsbygden. Det som fick sämst betyg var uppifrån och ner sett: undervisningsstandarden på högskolor, studieavgiftssystemet, samt studiebelastningen för elever i grundskolan och gymnasiet. Minst nöjda med utbildningssystemet var som väntat de tillfrågade från landsbygden och mindre ekonomiskt utvecklade områden med ett snitt på 2,9.

Förnöjdhetsgraden skiljer sig mellan olika samhälls- och yrkesgrupper. Tillfrågade poliser och militärtjänstgörande gav med marginal de högsta betygen åt sina utbildningar (hela 4,1).

Tekniker och ingenjörers betyg på 3,5 var näst högst. Lägst betyg fick utbildningssektorn från studerande (3,2), hemmafruar (3,3) och pensionärer (3,3).

Män och kvinnor gav liknande bedömningar, däremot var det stora skillnader mellan yngre och äldres åsikter i utredningen där yngre tenderade till att vara mer skeptiska. Det många yngre vänder sig mot är ofta det hårda studietrycket och undervisningsmetodiken.⁷³

Universitetsinträdesexaminationerna är något som ifrågasätts till och från (se kap 2.3.5). En folkundersökning gjord av MOE och China Youth Daily år 2007 visade att 95% av de tillfrågade stöttade examinationerna. Samtidigt var det bara 17,6% som tyckte att examinationerna var fullvärdiga och hela 77,5% som tyckte att systemet var otillräckligt och behövde reformeras.⁷⁴

2.3.2 Ordet fritt – Erfarenheter från det kinesiska utbildningssystemet

Utöver undersökningarna av regeringens målsättningar och reformer finner jag det lika viktigt att inkludera ett kapitel där kineser i olika åldrar som har erfarenhet från olika skolsystem, och därmed ett mer globalt perspektiv, får chans att säga sitt. Frågorna som ställdes löd: "Hur ser du på det kinesiska utbildningssystemet?", "Vad minns du tydligast från din skolgång?", "Vad har du för förhoppningar om den kinesiska skolans framtid?". Viktigt att poängtera är som sagt att samtliga tillfrågade har erfarenhet från utländska skolsystem. Erfarenheterna kommer i huvudsak från högskolor i västvärldens I-länder, vilket också kan vara en anledning till att det förekommer många negativa synpunkter på Kinas skolsystem. Detta skapar en uppenbar diskrepans med regeringens ovanstående statistik som visar ett starkt "relativt-nöjd". Faktum är att majoriteten av den kinesiska befolkningen inte har erfarenhet från utlandsstudier, och därför sällan har något annat än det egna landets system, ex. Kina-då jämfört med Kina-nu,

⁷³Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.8-11, s.16-17, s.273-287

⁷⁴http://new.xinhuanet.com/edu/2007-06/05/content_6199697.htm (SIDAN FUNGERAR INTE I KINA)

att jämföra med. Regeringens intressen bakom undersökningen är dessutom inte heller nödvändigtvis detsamma som mitt eget. Oavsett vilket, så vill jag uppmana läsaren att tolka samtliga resultat med varsamhet. Nedanstående intervjuer kan tyckas långdragna, men att jag valt att inte krympa svaren beror på att är rädd att andemeningen i svaren görs otydlig.

Bian Wu, 31 år, född i Huangshi, Hubei provinsen, bosatt i Norge, kinesisk skolgång 1987-2003:

“我认为中国教育制度比较重视考试，中国人口多，竞争激烈，还有理论和实践脱节，学的东西没有使用价值或者价值有限。我记得初中考高中，为了考上当地最好的高中，我最后一个月，每天晚上都学到1, 2点，早上五点起来背政治，后来总算考上了，但都是突击记忆，过完暑假就忘了。我希望教育体制更重视个人教育，个性化教育，不要总是把中考，高考作为一个入学标准。我希望平常的考试，测验可以做为主要参考，例如挪威就没有高考，就凭的是学生的每年的成绩来选择大学。”

“Det kinesiska utbildningssystemet lägger stor vikt vid provresultat. Vi har en stor befolkning och konkurrensen är hård, därtill kan tilläggas att undervisningen ofta är för teoretisk och oanpassad för det verkliga livet. Jag minns när jag förberedde inför gymnasieinträdesprovet. För att kunna komma in på det bästa gymnasiet så gick jag under sista månaden av förberedelser upp klockan 5 varje morgon och studerade till klockan 1-2 på natten. Visst kom jag in, men allt meningslöst jag på kort tid tvingades banka in i huvudet var så oanvändbart att jag hade glömt det redan efter sommarlovet. Jag önskar att utbildningssystemet kunde betona diversifiering och individuell förmåga mera. Inte bara ha stora unisona inträdesexaminationer till grund för bedömning om vem lämpar sig och vem som inte gör det. Det bästa skulle vara om man kunde göra som i Norge, där elevernas övergripande resultat och prestationer i tidigare kurser står som mall.”

Liu Ning, kvinna, 38 år, född i Xi'an, Shaanxi provinsen, bosatt i Kina, kinesisk skolgång 1979-1995:

“我对中国的教育感触最深的就是不实用，很多以后工作中应该用到的技能都没有在学校里面教给我们，学校学习的东西太理论化，和工作中实际用到的相差很远，但是中国的学生数量太多，国家用理论知识的考核分数来界定谁能上更好的学校，其实很多没有上过大学的学生反而更加在社会上能干和做出成绩，很多上了大学的学生毕业后没有任何工作能力，这就是中国教育弊端导致的结果。

基本的教育体制好像很难改变，但是现在中国比以前要开放很多，所以有很多除了正规学校之外的培训机构，所以对于现在的学生来说有很多渠道可以学习，比以前强很多。

而且中国的大学现在和香港台湾以及其他国家的大学之间的交流也越来越多所以即便正规的教育体制没有任何变化，但是互联网以及国际国内各种培训机构的存在，会很大程度上对现有教育体制的弊端做一个很好的补充。中国人口太多，所以还有很多地方的人没有机会接受高等教育。”

“Mitt djupaste intryck av det kinesiska utbildningssystemet var hur opraktiskt det man lärde sig var. Många av de förmågor som krävs av individer i arbetslivet fick vi aldrig ens kunskap om, delvis för att systemet var för teoretiskt och opraktiskt för det verkliga livet, men kanske främst för att framgång inom systemet enbart bygger på hur många teoretiska poäng man samlar på sig. Jag jobbar inom företagsvärlden och i mina ögon är det i sanningens namn väldigt många utan universitetsbakgrund som faktiskt är bättre lämpade för att kunna prestera och nå resultat i samhället. De med universitetsexamen å andra sidan, saknar ofta både verklighetsförankring, talang och arbetsförmåga. Detta är ett resultat av undervisningssystemets undermålighet.

I stora drag verkar utbildningssystemet ganska svårt att förändra, men dagens Kina är mer öppet än någonsin, vilket har öppnat upp flera nya kanaler och utbildningsmöjligheter för de

studerande, vilket är mycket positivt. Dessutom har utökat samarbete med Hongkong, Taiwan och omvärlden hjälpt till att stärka och utöka det offentliga utbildningssystemet, även om dess struktur knappast genomgått några större förändringar. Slutligen kan tilläggas att den kinesiska befolkningen är alldeles för stor, vilket lett till svårigheter beträffande att ge alla en rättvis chans till utbildning."

Zhang Zhibin, man, 23 år, Changshu, Jiangsu provinsen, bosatt i Sverige, kinesisk skolgång 1996-2010:

"中国的学校教育比较重视考试和政治教育。考试成为升入各级教育机构的唯一途径和评价标准，在一定程度上破坏了多元化的人才遴选机制。例如，在某方面具有特别才能的人，如果在考试中不能表现优异，将不能获得升入重点学校的机会。政治教育的内容过于单一和枯燥，在一定程度上使学生失去对政治思想深入学习的兴趣。"

"Det kinesiska utbildningssystemet prioriterar provresultat och politiskt engagemang till den mån att det blivit den självklara vägen för avancemang inom akademikervärlden. Detta har med största sannolikhet lett till att hindra diversitet och talangmässigt mångfald bland systemets studenter. Till exempel så kan en student med unik kapacitet och talang knappast komma vidare om han inte klarar av att få extremt bra betyg på examinationer. Den politiska och ideologiska kontentan som går hand i hand med systemet är också alldeles för enformig och hämmar studenternas aktiva lärande och förmåga till att resonera på ett djupare plan kring politik."

Yan Hong, kvinna, 24 år, Xiangyang, Hubei provinsen, bosatt i Sverige, kinesisk skolgång 1990-2009:

"中国教育是'教学'式教育，也就是说更重视知识的传授，老师会尽量把各知识点教给学生。我在瑞典的体会是这里会更重视学生独立学习与思考的能力。很多情况下老师仅仅是列出一份书单，鼓励学生自己通过阅读与思考来进行学习。此外，中国高校的学术很多时候不够严谨，高校毕业论文等抄袭之风非常普遍。"

"Kinesisk undervisning är ofta en form av 'korsstopning' som vissa kanske skulle kalla det. Man prioriterar kunskapsförmedling och det genomförs i praktiken genom att läraren ger och eleverna kopierar. När jag är i Sverige har jag upptäckt att ni till en högre grad prioriterar studenternas förmåga till självständiga studier, reflektion och eget tänkande. I många fall räcker det med att lärare skriver upp en litteraturlista och sedan uppmuntrar studenterna till att på egen hand läsa igenom materialet och genom egna reflektioner börja studera det. Dessutom tycker jag att det kinesiska högskolesystemet inte är tillräckligt grundligt och noggrant. Jag tänker i synnerhet på hur vanligt det är med plagierade uppsatser och liknande. I många fall räcker det med att uppvisa en god attityd till sin lärare för att kunna komma vidare. "

Weijin Du, kvinna, 22 år, Zhengzhou, Henan provinsen, bosatt i Spanien, kinesisk skolgång 1997-2009:

在我看来，中国的教育模式是用专业术语来说，我们称作“填鸭式”，就是老师在课堂上“满堂灌”。一般都是老师给学生传授知识，老师在课堂上讲，学生在下面记。老师讲课的内容有很多，和学生之间的互动很少甚至无互动。我觉得她的利与弊是。利 1.老师的知识量很大，一节课要讲很多内容，这样学生每天都在接受很多新鲜的知识，从中受益匪浅。利 2.老师在课堂上教授的知识大部分都是在他们看来很重要的内容。而那些零碎的知识点，老师一般都私下帮学生总结过了，学生只要认真的背与记这些内容，应付考试应该很轻松。弊 1.虽然老师上课讲的内容很多，但有的时候讲内容太多，学生需要花费更多的课余时间去学习领悟，甚至会让学时间无法应付这么多作业。弊 2.老师对学生“满堂灌”，并且很少和学生互动，这样不利于了解学生对知识的掌握情况。而且也会打消学生对学习的积极性。弊 3.老师帮助学生总结知识点，虽然节省了学生的时间，但会使学生变得懒惰，不善于自己用大脑思考，不利于培养学生灵活的思维方式。对于未来中国的教育，我希望：

1.多一些老师和学生之间的互动，充分调动学生的积极性，上课多提问学生，不仅能够了解学生对知识的掌握

情况。同时也一定程度上减轻了老师的负担，老师不用整整 40 分钟都是自己一个人在讲。

2. 多培养学生的自主学习能力，对一些琐碎的知识点，让学生自己做总结，这样不仅培养了学生的自主学习能力，同时学生也会对这些新知识有更深刻的认识。

”Kinesisk utbildning kan liknas vid korvstopning, vilket innebär att läraren inom så kort tid som möjligt försöker föra över så mycket kunskap som möjligt till eleverna, vilkas uppgift är att lyssna och aktivt lägga på minnet. Läraren har alltid massor att undervisa och ibland räcker tiden inte till att kommunicera och interagera med eleverna. Trots detta tycker jag fortfarande att fördelarna med det kinesiska utbildningssättet är större än nackdelarna. 1. För att läraren hinner med att lära eleverna så mycket på så kort tid. 2. För att det som undervisas oftast är väldigt användbart. Har eleverna problem med detaljer hjälper läraren alltid till vid sidan av. Det enda eleverna behöver är att lyssna och vara uppmärksamma, då blir examinationerna inte ett stressmoment. Nackdelarna är 1. Det lärs ut för mycket på en gång, vilket kan bli förvirrande och resultera i en för tung studiebörd. 2. Läraren trycker in kunskapen i elevernas huvuden samtidigt som han inte tar sig särskilt mycket tid att interagera med dem, vilket hämmar utvecklingen av aktivt lärande och lärarens förståelse för elevernas inlärningsprocess. 3. Läraren hjälper eleverna att summera kunskapen för att spara tid, men detta gör i själva verket eleverna passiva, oflexibla och lata med att använda sin egna tankekapacitet för att reflektera.

Mina förhoppningar för kinesiska utbildningssystemet: Lätta studiebördan, mer interaktion mellan lärare och elever så att lärarna bättre kan lära känna sätten eleverna lär sig på och främja elevernas aktiva lärande, deltagande i lektionerna och initiativförmåga till egna studier.”

Utländska gästlärare om vad systemet har producerat:

Här följer utdrag från en webbsida med reflektioner från utländska gästlärare i Kina. Intressant att notera är att de utländska gästlärarna ofta har liknande åsikter med de kinesiska utbytesstudenterna gällande studiebörd, politiska budskap i undervisningen, kunskapsöverföring och undervisningsmetoder:

”Något som till en början kan tyckas svårt att vänja sig vid för utländska lärare i Kina är alla elever som sitter hukade utspridda överallt på campus och läser korta textstycken, blickar upp mot himlen och reciterar högt för sig själva i försök att memorera. Följaktligen, som ett resultat av det kinesiska utbildningssystemet, upplevde jag att kineserna – ställda i jämförelse med sina västerländska vänner – ibland har svårigheter med lateralt (kreativt), intuitivt och ”utanför-ramarna” tänkande. Detta skall dock inte förväxlas med analytiskt och abstrakt tänkande, inom vilket de kinesiska studenterna kan vara de mest framstående i världen, särskilt med tanke på att en majoritet av de främsta avgångsstudenterna från Amerikas bästa ingenjör- och datorvetenskapsutbildningar från början är kinesiska medborgare. De är duktiga på att tackla problem head-on på ett mer linjärt sätt.”

”Undervisningsmetoden här består av tvångsmatande av kopiösa mängder material direkt taget ur textböckerna som lärarna ofta läser direkt från. Eleverna uppmuntras inte till att ställa frågor, särskilt inte de som ifrågasätter texternas ideologiska budskap eller det rent faktamässiga. Lärarna undervisar ofta direkt mot examinationerna och ger exempel på frågeställningar eller laddar ner tidigare prov för att visa och låta studenterna lägga frågorna och svaren på minnet. Faktum är att hela systemet är baserat på utantill-inläring.”

”Alla högskolestudenter måste delta i ett antal politiska kurser, exempelvis introduktioner till Mao Zedongs tankar och memoarer.”⁷⁵

⁷⁵”Foreign Teachers guide to living in China,” sökord i *Google* (www.google.se) . Utdrag från sidan, vilken är skriven av utländska gästlärare som undervisar eller har undervisat i Kina. Välj ”Guide” > ”Living in China”> ”Initial work issues” > ”China Education System” i vänstra sidomenyn.

Eva-Britt Olsson, kvinna 49 år, Lärare i konversationsengelska på Shayang zhongxue, Shayang, Hubei provinsen år 2010 - 2011. Tidigare kinesiskastuderande i Lund och Kina.

"Det mesta är toppstyrt och det är läraren som står i fokus, inte eleverna.

Undervisningsmaterialet ska följas, det finns nästan inget utrymme för egen kreativitet hos lärarna.

Helt praktiskt finns det oftast inga resurser till den slags hjälp som skulle behövas för studenter som ligger efter. Det är vanligt med klasser på mellan 60 och 80 elever (skolan ligger på landsbygden). De bästa eleverna samlas i klasser för sig och blir undervisade av de bästa lärarna. De mesta resurserna läggs på att få fram duktiga elever som kan komma in på bra universitet, vilket ger skolan ett bra rykte.

Pressen på eleverna är hård och en anledning till det är ettbarnspolitiken.

Universitetsstudier ger oftast möjligheter till bättre jobb, så allt satsas på den enda möjliga framtida försörjningshjälpen. Har man väl kommit in på universitetet, så finns – eller åtminstone fanns – en oskriven regel om att man klarar sig.

Undervisningen må vara tråkig och hårt styrd, men eleverna är underbara. Jag har inte alltid gjort som jag blivit tillsagd utan försökt göra det lite mer varierande än de är vana vid. För många har jag nog varit 45 minuters paus i veckan från de tråkiga rutinerna och det är jag nöjd med. Det är väldigt lite, med tanke på att de endast har en ledig helg i månaden. Annars tillbringar de sju dagar i veckan i klassrummet, från halv sju på morgonen till tio på kvällen med tre timmars lunch- och sovpaus."

2.4 Nio stora problem för den kinesiska skolan

Akademikerarbetslöshet:

År 1996 hade 93.7% av de nyutexaminerade studenterna från högskolorna ett arbete. Efter detta vände trenden, år 2006 var siffran nere i drygt 70% och år 2010 var det bara 72% av de nyutexaminerade som hittade arbete, vilket är anmärkningsvärt. En stor andel av de arbetande unga akademikerna har dessutom jobb som de är "överkvalificerade" för.⁷⁶

Möjliga orsaker: den snabba ekonomiska utvecklingen har medfört kraftiga förändringar i skolsystemet. Skolans kvantitativa expansion de senaste decennierna har lett till att flera familjer än någonsin låtit sätta sina barn i högskolan, samtidigt som det blev högt tryck på arbetsmarknaden under 2000-talets början när en babybooms-generation född under början av 80-talet (kort efter kulturrevolutionen) började ta examen och söka jobb.⁷⁷ Kinas utveckling genererar givetvis många jobb och de är tydligt att de yngre arbetsföra blir allt färre i förhållande till de äldre. Problematiken är enligt en källa att majoriteten av jobben inte kräver akademiska examen.⁷⁸

Andra möjliga anledningar till arbetslösheten kan nämnas finanskrisen 2008, samt undermålig utbildningskvalité. Som nämns i tidigare kapitel har skolsystemet fram tills nyligen prioriterat kvantitativ expansion. De intervjuade kineserna tar alla upp det faktum att det är för mycket teori i undervisningen, och det faktum att många väljer att läsa teoretiskt och

⁷⁶Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.164.

"Akademiker är Kinas nya underklass," sökord i *Google* (www.google.se). Ola Wong, *Akademiker är Kinas nya underklass*, Artikel från Svenska dagbladet (2010-09-26) (www.svd.se). Tredje stycket nedifrån.

⁷⁷"Xinhua China solve graduate unemployment issue," sökord i *Google* (www.google.se). Miao Miao och Ding Yimin, *China moves to solve graduate unemployment issue*, Xinhua news (www.xinhuanet.com) (2009-01-11). Sjätte stycket.

⁷⁸"Graduate unemployment," sökord i *Wikipedia* (www.wikipedia.org). Engelska versionen. Andra stycket i artikeln.

Information hämtad från Kinas statistiska institut (guojia tongji bu, 国家统计局).

akademiskt inriktade utbildningar som kanske inte alltid varit helt i linje med arbetsmarknadens verkliga behov. Detta belystes också i de tidigare kapitlen (2.1, 2.1.2, 2.2) där regeringens planer för att få fler att läsa läsa yrkesutbildningar togs upp.

Åtgärder: Främjande av yrkesutbildningar genom ökat ekonomiskt stöd till yrkesskolor och studenter. Planer för förbättring av högskolekursernas undervisningskvalité, studieplaner och arbetsmarknads-anknytning (mindre teori - mer praktik och praktiska kunskaper). Uppmuntra akademiker till att delta i program som omfattar ca 2-3 års volontärarbete i centrala och västra Kinas fattigare delar inom områden som utbildning, lantbruksteknologi, ingenjörsteknik, gruvsdrift fattigdomsbekämpning, hygien och etablering av ungdomscenter genom "Volontär i Västra Kina-programmet" (daxuesheng zhiyuan fuwu xibu ji hua, 大学生志愿服务西部计划 2003) och "Landsbygdsundervisnings-programmet" (yiwu jiaoyu jieduan xuexiao jiaoshi tashe gangwei jihua, 农村义务教育阶段学校教师特设岗位计划, nongcun 2006).⁷⁹ Som nämnts tidigare har regeringen även gett högskolor och lokala regeringar mer administrativ frihet kring skolsystemen med förhoppning om att skolorna bättre ska kunna anpassa sina utbildningar till verklighetens dvs. de mer lokala behoven och efterfrågan.

Studietryck och självmordsbenägenhet bland skolungdomar:

Det kan vara svårt för en utomstående att förstå den psykiska press som många kinesiska ungdomar utsätts för under sin skoltid, speciellt under högstadium och gymnasium och högskola och särskilt med tanke på att självmord mellan år 1994-1999 var den vanligaste dödsorsaken bland kinesiska ungdomar i åldrarna 18-35.⁸⁰ Enligt en undersökning ledd av University College London (UCL) Centre for International Health and Development lider en tredjedel av alla kinesiska skolelever mellan 9-12 år av någon form av psykosomatisk ohälsa relaterad till studiestress, oftast pga. av stora mängder hemuppgifter och press från föräldrar med höga ambitioner. Undersökningen gjordes i Zhejiang, en relativt välutvecklad provins i östra Kina där 2191 barn tillfrågades i storstadsområde och på landsbygd. Från resultaten kunde utläsas att 81% av eleverna oroade sig inför examinationer, 63% var rädda för att bli straffade av läraren, 44% hade blivit slagna vid något eller några tillfällen (i 73% av fallen av sina föräldrar), 33% hade huvudvärk och magont minst en gång i veckan. Samma undersökning gjordes med elever i Sverige år 2008. Där visade det sig att ca 17% av pojkarna och 28% av flickorna hade huvudvärk och magplågor minst en gång i veckan.⁸¹

Möjliga orsaker: Befolkningstätheten i kombination med ökad handlingsfrihet som många fått från förbättrade ekonomiska förhållanden har lett till hård konkurrens om de bättre skolplatserna. Många familjer och släktingar satsar stora summor på utbildning åt sina barn

⁷⁹Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.168

⁸⁰"China daily too much pressure" sökord i *Google* (www.google.se) . He Na, *Too Much Pressure*, China-daily (www.chinadaily.com.cn) (2009-05-26) . Sjunde stycket.

"Suicide rates in China 1995-99 - The Lancet," sökord i *Google* (www.google.se) . Läs under "Findings". Data från Kinas hälsoministerium.

⁸¹"China Daily Children sickened by school pressure," sökord i *Google* (www.google.se) . Kort artikel från China Daily (2010-01-20) (www.chinadaily.com).

(se ett-barns-policyn), ibland så mycket som 60% av sina inkomster.⁸² Medan Kinas sociala välfärdsnät lämnar mycket att önska, är dessa människors investeringar i barnens framtida karriär/utbildning även viktig inför deras egen och även andra släktingars framtid. Det sätter ett högt prestationstryck på studenterna. Lägg då till de hårda krav på kvantitativ kunskapsinhämtning som eleverna förväntas klara av på kort tid i skolan, t.ex. de rigorösa inträdesexaminationerna till gymnasium och universitet som barnen måste lägga mycket utav sin vakna tid att förbereda inför.⁸³

Åtgärder: En föreslagen lösning är att man till det yttersta ska försöka reducera alla onödiga stressframkallande studiemoment och hemuppgifter.⁸⁴

Lika rätt till skolgång och ojämna skolkvalitet (stad/landsbygd):

Att kvalitén på undervisningen skiljer sig markant mellan utvecklade storstäder och mindre utvecklade landsbygdsområden i Kina är ett faktum som bidrar till ojämlikhet i samhället enligt *China Educational Yearbook 2009*. Det finns också en anmärkningsvärt stor grupp barn till migrantarbetare, ca 20 miljoner som lever i storstäderna och 22,5 miljoner kvarlämnade på landsbygden, som inte får chans till obligatorisk skolgång när föräldrarna (ca 200 miljoner) flyttar runt för att finna jobb. Enligt en undersökning gick endast 62% av migrantarbetarbarnen i Beijing och 50,7% i Shanghai i offentliga skolor år 2005. Många får istället nöja sig med undermålig privatundervisning.

Möjliga orsaker: De senaste årtiondenas turbulenta urbaniseringsprocess har bidragit till att den mindre utvecklade landsbygdens regeringar som ansvarar för barnens obligatoriska skolgång fått svårigheter att administrera och bekosta skolgång åt barn som flyttat till storstäder. Anledningen till att städerna som immigranterna bor i inte har haft ansvar för deras barns obligatoriska utbildning grundar sig i det s.k. hukou-systemet (户口), vilket är en hushållsregistreringslag med anor från Tangdynastin som fortfarande existerar i Kina.

Åtgärder: För tillfället löses problemet oftast genom ideella foster- och familjegruppsföreningar. Ytterligare ekonomiska satsningar behöver göras för att se till att alla barn som är behöriga för den obligatoriska grundskolan får lika tillgång till utbildning.⁸⁵

Lärarbrist:

Möjliga orsaker: Att det råder brist på behörig högutbildad lärarpersonal i storstädernas utkanter och landsbygd förklaras med två huvudorsaker: att antalet antagna till grundskola, gymnasium och högskola har ökat explosionsartat de senaste 20-30 åren, samt att lärare med behörighet eller högre utbildning söker sig till de mer ekonomiskt utvecklade storstäderna där

82"Foreign Teachers guide to living in China," sökord i *Google* (www.google.se). Välj "Guide" > "Living in China"> "Initial work issues" > "China Education System" i vänstra sidomenyn. Läs under "High costs of Education in China," andra stycket.

83Se kapitlet om inträdesexaminationer, samt de personliga intervjuerna i uppsatsen.

84"Abolishing high school entrance exams," sökord i *Google* (www.google.se). Artikel från "The China Education Blog" (2009-02-17). Andra stycket.

85Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.57-65, s.67

också lönerna och levnadsvillkoren är bättre än på landsbygden.

Åtgärder: Det mest akuta problemen har lösts tillfälligt genom att en obehörig lärarvikariekår på 400.000 personer har vuxit fram och jobbar för undermåliga löner i avlägsna områden. Legitima lärare och blivande lärare uppmuntras till att delta i "Landsbygdsundervisningsprogrammet" (nongcun yiwu jiaoyu jieduan xuexiao jiaoshi tashe gangwei jihua, 农村义务教育阶段学校教师特设岗位计划 2006), mot bidrag och framtida jobbförhöjningar, men det verkar fortfarande behövas en mer balanserad fördelning av utbildningsresurserna mellan stad och landsbygd. Den andel utbildningsresurser som går till lärarlöner kontra de som går till stipendier till elever är också något som ifrågasätts. Centralregeringen och lokalregeringarna bör dessutom komma överens om vems huvudansvar det är att betala lärarlönerna och vilken nivå de ska ligga på.⁸⁶

Korruption och mutor:

De allvarligaste och mest förekommande formerna av korruption i den kinesiska skolan är mutor och illegala avgifter från skolor.

Möjliga orsaker: Förklaras ibland vara den hårda konkurrensen i skolan, samt med att det tilldelas otillräckliga resurser till studiestöd och hjälp åt svaga elever.

Åtgärd: Ett särskilt antikorrupsionsprogram mot kommersiell mutning initierades av regeringen år 2006. Trots detta har mutbrott inom skolan ökat konstant de senaste åren. Administrativ korruption tas upp "Överdriven byråkratism" nedan. Se även "Plagiat och trovärdighet".

Plagiat och trovärdighet:

Ett annat allvarligt fenomen som påverkat trovärdigheten i hela det kinesiska utbildningssystemet är det vanliga förekommandet av fusk och plagiering, falska certifikat, diplom och intyg. Ibland utförs det av lärare och myndigheter mot mutor, ibland av utomstående privata firmor.

Möjliga orsaker: Vissa anser att för hård konkurrens om platser, ytliga poängsystem, orimliga studiebördor och den stress som eleverna ställs inför i dagens skolsystem är några av huvudorsakerna till problemet. Huruvida det är lätt att överlista eller förfalska sig igenom skolsystemets nuvarande meritssystem är svårt att säga, men klart är att meritssystemet kan vara värt att se över.

Åtgärder: Regeringens motåtgärder inkluderar arbetet med att göra skolsystemet mer transparent och synligt för alla, införandet av hårdare straff för plagiering och fusk, samt genom att utveckla en effektivare lagstiftning gällande akademiska meriter som är svårare att gå runt.⁸⁷

⁸⁶Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.22-23

⁸⁷Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.251-261

Högskolors låneskulder:

Den sammanlagda skulden för Kinas ca 2 300 högskoleinstitutioner beräknades till uppemot 500 miljarder RMB (ungefär detsamma i SEK) år 2009. Detta kan jämföras med Kinas årsbudget för utbildningssektorn som beräknades till 216 miljarder RMB år 2010.⁸⁸

Möjliga orsaker: I tider med mycket högt antal antagna och stigande terminsavgifter kan tyckas att universiteten borde fått mer ekonomiska medel att röra sig med. Men tillgångarna är begränsade, och från år 1999 började Kinas offentliga högskolor att göra sig beroende av banklån för att kunna expandera och ta emot nya av studenter. Höga räntor, lyxbyggen, olagliga och misslyckade aktieinvesteringar, korruption och ineffektiv administration har därför orsakat ekonomisk problematik för många universitet i dagsläget.

Åtgärder: En lösning har varit att höja terminsavgifterna. Delägarskap, privatiseringar och försök till att få in mer privatkapital till högskolesektorn är andra metoder som används (se "Investering i utbildnings-lagen" jiaoyu tourufa, 教育投入法 2003).

Överdriven byråkratisering:

Möjliga orsaker: I takt med centralregeringens försök att förbättra standarden på landets universitet så har överdriven byråkratisering blivit ett allt mer förekommande problem, huvudsakligen för att administrationen av landets universitets har skötts genom centralregeringen sedan planekonomins dagar, samt till viss del genom ökningen av statligt tilldelade resurser. Ledarpersoner väljs av byråkrater, båda parter från den politiska falangen, och saknar därför ofta kompetens för att driva universiteten. Dessa har ofta högre ambitioner att bli politiskt beförade än att driva skolor, då ett överflödigt antal kadrar enbart mellanlandar på sin post under en kortare period tills de får möjlighet att klättra vidare. Universitetens utveckling hindras också av den handlingsförlamning som uppstått genom blind orderlydnad gentemot centralregeringen.

Åtgärder: Man försökt lösa problemet genom att göra systemet mer transparent och ge ökad frihet och beslutsfattarbefogenhet till universiteten.⁸⁹

Färre skolungdomar:

Möjliga orsaker: I en artikel från Xinhua år 2011 varnar man för de kommande konsekvenserna av ett barnspolitiken med demografisk statistik från Kinas statistiska centralbyrå. Här påvisas också att fler kan och väljer att studera utomlands. Man befarrar att stängning eller konkurs väntar många kinesiska skolor i framtiden om inget görs. Denna början till ett nytt problem kan också ses i att anmälningarna till högskoleinträdesprovet (gaokao 高考) har minskat med 2 miljoner 2010 efter att ha nått en topp med 10,5 miljoner anmälningar år 2008. Likaså har den sammanlagda siffran för antagna studenter till

⁸⁸"China's plan university debt," sökord i Google (www.google.se). Artikel från "The China Education Blog" (2010-04-17).

⁸⁹Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.133-135

skolinstitutioner minskat från 139,5 miljoner elever 1998 till 100,7 miljoner år 2009.⁹⁰

Åtgärder: En lösning som till exempel det internationellt topprankade universitetet Qinghua i Beijing vidtagit är att öka intagningen av utländska studenter, men för det att ska bli möjligt för andra kinesiska högskolor krävs en allomfattande förbättring av skolornas standard och internationella konkurrensförmåga.⁹¹

Kapitel. 3 – Den kinesiska skolan imorgon

3.1 Framtida målsättning

Det kommunistiska partiets centralkommitté har fortsatt ge högsta prioritet till utvecklandet av ett mer kvalitativt, diversifierat, decentraliserat men samtidigt jämställt och hållbart utbildningssystem. Man vill forma ett kunskapssamhälle där en princip om aktivt och livslångt lärande regerar, samt ytterligare betona vikten av verklighetsanpassat lärande, forskning och teknologisk utveckling. Detta kan ses i regeringens riktlinje "Utveckling med forskning och teknologi i fokus", (kexue fazhanguan, 科学发展观, 2003) och i aktuella läroplaner (se resp kapitel). Man är överens om att en strävan efter lika villkor för utbildning bland folket är en direkt bidragande faktor till social stabilitet i samhället och att de ökande satsningarna på utbildning till det yttersta kommer att kunna påskynda landets moderniseringsprocess.⁹² I kapitel 2.1.2 kan också noteras ett befrämjande av individuell utveckling, samt elevers sociala och kommunikativa kompetenser, innovativt och globalt tänkande, entreprenörsanda och internationell konkurrenskraft.⁹³

3.2 Reformagenda för år 2020

Utifrån partiledningens reformagenda "Nationell riktlinje för reform och utveckling av medium och långtidsutbildning 2010-2020", (guojia zhong changqi jiaoyu gaige fazhan guihua gangyao 国家中长期教育改革和发展规划纲要,) kan man skapa sig en bild av den kinesiska regeringens ambitioner för det framtida utbildningssystemet. Här följer en sammanfattning för de olika nivåerna:

90"Xinhua chinese colleges may face challenge," sökord i Google (www.google.se). Zhang Xiang, *Chinese colleges may face survival challenge with lower birthrate, fewer enrollments*, (2011-05-03). Artikel från nyhetssidan *Xinhuanet* (www.xinhuanet.com). Stycke tre och fem.

91"Chinese university to expand foreign enrolment," sökord i Google (www.google.se). Artikel från the Hindu (2010-08-30) (www.thehindu.com).

92Su Xiaohuan, *Education in China, Reforms and Innovations*, China Intercontinental Press (2002) s.16, (se riktlinjen "Harmoniskt samhälle" hexie shehui 和谐社会, 2005)

93"Quanqiuhua beijingxia de zhongguo jichu jiaoyu kecheng gaige," "globalisering av den kinesiska grundskolans läroplansreformer", sökord i Google (www.google.se). Artikeln som kommer från "China Education and Research network" (www.edu.cn).

Förskoleutbildning

Att garantera allomfattande tillgång till förskoleutbildning genom ny lagstiftning står högt på regeringens agenda enligt Yang Dongping.⁹⁴ En anledning kan vara att endast 44% av barnen i förskoleålder i dagsläget går i förskolor, en knapp tioprocentig ökning sedan år 1999 som inte går helt i linje med regeringens ambitioner (jmf Indien 53%, och Sverige 100%).⁹⁵

Grundskoleutbildning

Konsolidera och ytterligare förbättra kvalitén på den obligatoriska 9-årsutbildningen, dels genom förbättring av lärarkårens behörighet, läroplansreformer och reducering av studiebördor för att uppmuntra till aktivt lärande. Man har också en ambition om att migrantarbetarbarn som är skrivna i andra städer ska sättas under respektive stadsregerings ansvar och få lika rätt till 9-årig grundskoleutbildning som de som är skrivna i staden.

Gymnasial utbildning

Andelen ungdomar som antas till gymnasium är fortfarande förhållandevis låg och regeringen har satt upp tydliga mål om att man vill öka andelen elever som antas till gymnasium. Man vill förbättra kvalitén på gymnasieutbildningarna genom en ny läroplansreform som ska diversifiera gymnasieutbildningen genom specialiserade kurser och program, främja forskningsbaserade studier, främja praktik och social utveckling mer, samt ändra bedömnings och betygssättningsystemet. Man vill också fullborda ett nytt studievägledningssystem för studenter.⁹⁶

Yrkesutbildning

Kinas regering lägger för tillfället stor vikt vid utveckling och expansion av yrkesutbildningar, då akademikerarbetslöshet är ett växande problem. År 2010 var lyckades endast 72% av de nyutexaminerade akademikerna hitta arbete, samtidigt som hela 95% av de som gått yrkesutbildningar fick jobb efter färdig utbildning år 2009.⁹⁷ Andra milstolpar som sats upp för utformningen av yrkesutbildningarna är:

- Etablera ett modernare yrkesutbildningssystem som är mer flexibilitet och anpassningsbart till förändringar i ekonomin, utbud och efterfrågan.
- Kvalitetsförbättringar ska gå före kvantitativa.
- Involvera industrisektorn ytterligare i utformningen av yrkesutbildningar.
- Påskynda utvecklingen av yrkesutbildningar på landsbygd och glesbygd.

94Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.233

95"Index mundi indicators," sökord i *Index-mundi* (<http://www.indexmundi.com>), en sida med förtydligade grafer från Världsbankens statistikdatabas (<http://data.worldbank.org/topic/education>). Välj "Education" >"School enrollment preprimary % gross", klicka i "Time-series comparison," och välj slutligen "China", alternativt även "Sweden" och "India" i listan.

96Wang Shunhong, *Zhongguo gaikuang*, Beijing University Press (2007) s.177

97"Akademiker är Kinas nya underklass," sökord i *Google* (www.google.se). Ola Wong, *Akademiker är Kinas nya underklass*, Svenska dagbladet (2010-09-26) (www.svd.se). Tredje stycket nedifrån.

- Introducerande av gratis gymnasial yrkesutbildning, samt utökat finansiellt stöd till fattiga.

Högskoleutbildning

Här är ett av de viktigaste målen att förbättra kvalitén på utbildningarna genom ökat internationellt samarbete och att öka lärarnas behörighet.⁹⁸ Man vill förbättra det verkliga värdet av en akademisk utbildning för att minska akademikerarbetslösheten.

- Förbättra kinesiska universitets standard och internationella ranking (se program 985 och 211) .
- Att ytterligare befrämja forskning och mångfald bland universiteten.
- Finna ett sätt att få bukt med högskolornas skuldproblem.
- Utökat ekonomiskt stöd till Kinas centrala och västra regioner. Främja till mer samarbete mellan högskolorna genom att uppmuntra de östra regionernas högskolor till att leda vägen för högskolornas utveckling.

Vuxenutbildning

Man vill bygga ett mer flexibelt system där skolor, forskningsinstitutioner och företag alla deltar genom nätverk och förbättrade kommunikationskanaler. Man vill även främja distansutbildningar, förbättra den institutionella effektiviteten genom smidigare lagstiftning och påskynda utvecklingen av ett system för fortsättningsstudier/kunskapsamhälle.

Minoritetsgruppsutbildning

Förbättring av nivån på utbildning för folk från minoritetsgrupper genom ökade investeringar från central och lokala regeringar. Främja tvåspråkig utbildning: det lokala språket och kinesiska.

Specialutbildning

Förbättra den generella kvalitén på specialundervisningen och kunskapsnivån hos studenter med diverse handikapp. Integrera undervisningen ytterligare med regeringens ekonomiska och samhällssociala utvecklingsplan. Ge ökat stöd till fattiga studenter.⁹⁹

Kapitel. 4 – Slutsats

4.1 Bakgrundsuppföljning – Maoism och konfucianism i dagens skolsystem?

Dagens kinesiska utbildningsväsende vilar på en bas som härstammar från den amerikansk/europeiska skolmodellen. Regeringens strävan efter att forma ett samhälle som kännetecknas av "Socialism med kinesiska karakteristika," synliggörs i denna uppsats i kvarlevande och implementerade koncept i skolsystemet som kan relateras till traditionellt

⁹⁸Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.123-131

⁹⁹"Guojia zhongchangqi jiaoyu gaige fazhan guihua gangyao, 国家中长期教育改革和发展规划纲要(2010-2020年)," sökord med de kinesiska tecknen i *Baidu* 《百度》 (www.baidu.com) . Sidan från Folkrepubliken Kinas hemsida (www.gov.cn) .

konfucianska och maoistiska utbildningsvärderingar.

Uppsatsen berör den traditionellt konfucianska i skolningen i kapitel 1.3, s.5-7 och kapitel 2.1, s.12-18. I kapitel 2.1.1 om inträdesexaminationer blev det för mig tydligt att ett av de tydligaste exemplen på kvarlevande traditionell konfuciansk utbildningstradition är de nationella gymnasie – och högskoleinträdesexaminationerna. De påminner om de kejsrerliga inträdesexaminationerna i sin prestige, storskalighet, poängräkning och för att de är starkt skriv - och läs-baserade, betonar utantill-inläring och i princip utgör det enda underlaget inför vidarestudier. Trots införandet 1952, ses examinationerna dessutom ofta som en kvarlevande och betydande del av kinesisk kultur.

Hangyin Qin, expert på det internationella forsknings- och träningscentret för landsbyggsutbildning i Beijing, förklarade i sitt bidrag till den internationella konferensen om utbildning och medborgarskap i en globaliserande värld (International Conference on Education and Citizenship in a Globalizing World) i London år 2010 att "många bekymrar sig över samhällsmedborgarnas moraliska utveckling i takt med att marknadsekonomin tar form". Enligt honom kan undervisning i utvalda delar av de konfucianska värdegrunderna (alt. Neo-konfucianska vilket är en sammansmältning av konfucianism, daoism och buddhism) hjälpa till med att balansera moraliskt negativa sidoeffekter av den snabba ekonomiska och materiella utvecklingen i samhället.¹⁰⁰ De konfucianska värdegrunderna beskrivs i början av uppsatsen.

Den i uppsatsen beskrivna kvantitativa expansion som skolsystemet genomgått de senaste årtionden för lätt tankarna till Mao Zedongs vision om att "utbildning ska ge alla möjlighet att utveckla "moral, intellekt och fysik", vilken tas upp i kapitel 1.4 sidan 7-10 och kapitel 2.1 sidan 12-18. På sidan 15 tydliggörs att socialism och marknadsekonomi utgör den sociala och politiska kontexten i modern kinesisk utbildning, och de samtida pragmatiska kommunisterna har måhända reformerat skolväsendet på ett sätt som Mao aldrig skulle gått med på. Trots detta kan utläsas i Hu Jintaos statuerade riktlinjer för bildning av landets befolkning, "det socialistiska konceptet för ära och skam" år 2006, att många av Maos omfamnade begrepp såsom patriotism, solidaritet, kollektivism, förkärlek till vetenskap och enkelt leverne fortfarande lever kvar och är mycket centrala i utformningen av skolsystemet. I ämnesindelnings-kartan för grundskolan på sidan 16 kan exempelvis betraktas den samhällsengagerande/samhällsgagnande praktik som eleverna förväntas göra, vilken tar upp 16-20% av den sammantagna undervisningstiden på grundskolan. Karaktärsutvecklings-undervisningen, som jag har valt att kalla den, är dessutom mycket influerad av politiska vänsterorienterade budskap, även om detta har tonats ner på sistone enligt Hanyin Qin, samt

¹⁰⁰"Hangyin Qin For future citizens," sökord i Google (www.google.se). Hangyin Qin, *For Future Citizens, Common Values Education in the Context of Chinese Culture and Education System*, Faculty of Education, Beijing Normal University (2010). Sidan 1 andra stycket.

kapitel 1.4 och 2.1.¹⁰¹ Ett sista exempel på vad som lever kvar från Maos utbildningsvisioner är "Gå på två ben policyn" (liangtiaotui zoulu, 两条腿走路) vilken initierades under hans utbildningsreformer på 1960-talet och handlar om att nå en balans mellan akademiska och yrkesförberedande utbildningar. Policyn är, vilket kan ses i uppsatsen, fortfarande ytterst aktuell för utformningen av dagens utbildningssystem.¹⁰²

4.2 Vad har åstadkommit?

Det har genom detta arbete blivit klart för mig hur den kinesiska skolan styrs och vilka omfattande legislativa reformer och ekonomiska investeringar som den kinesiska regeringen har genomfört, samt hur dessa har påverkat utbildningssystemets utveckling under de senaste 30 åren. Den kinesiska skolan har på många håll gjort enorma framsteg, särskilt gällande tillgängligheten där man uppnått två stora mål: man har lyckats göra den obligatoriska utbildningen tillgänglig för över 90% av befolkningen, och målet att eliminera analfabetism är uppnått. Skolväsendets expansion de senaste 30 åren möjliggjordes tack vare ständigt ökande investeringar i utbildningssektorn från staten, utformning och implementering av fler och effektivare skollagar exempelvis den obligatoriska grundskolelagen (jiaoyufa, 教育法), smidigare resursfördelningsmekanismer, allt mer kompletta bidrag - och studielånsystemen etc.

Skolsystemet är nu också mycket mer öppet mot omvärlden än det någonsin har varit, vilket märks i att det blivit vanligare med komparativa internationella studier för skolrelaterad utveckling, fler internationella samarbeten mellan kinesiska och utländska skolor, mer studenter som studerar utomlands och mer utländska studenter som läser i Kina än någonsin¹⁰³, ambitioner från statligt håll till att forma en mer konstruktiv och öppen dialog mellan skola och stat, samt mer utrymme i läroplanerna för undervisning i mänskliga rättigheter, demokrati och för formandet av globalt medvetna "världsmedborgare". Internationella organisationer som UNESCO, UNICEF, UNDP (Förenta nationernas utvecklingsprogram) och världsbanken har alla varit med och drivit på dessa reformer.¹⁰⁴

4.3 Kritik mot skolan

Om man slår samman kapitlet om de största problemen för den kinesiska skolan med de kritiska synpunkterna från de personliga intervjuerna och folkundersökningen anser jag mig

101 "Hangyin Qin For future citizens," sökord i Google (www.google.se). Hangyin Qin, *For Future Citizens, Common Values Education in the Context of Chinese Culture and Education System*, Faculty of Education, Beijing Normal University (2010). Sidan 6-7.

102 "Liang tiao tui zoulu," "两条腿走路" (Gå-på-två-ben), sökord i *Baike baidu*, 《百度百科》 (*Baidu-encyclopedia*) (<http://baidu.baik.com>).

103 Zhongguo jiaoyu fazhan gaikuang, "中国教育发展概况" (Om den kinesiska skolans utveckling), sökord i *Baidu* 《百度》 (www.baidu.com). Länk till artikel i Xinhua wang 《新华网》 (nyhetssida) (www.xinhuanet.com). Punkt "三" jiaoyu duiwai jiaoliu yu hezuo, "教育对外交流与合作" (Gränsöverskridande samarbete).

104 "You Baohua," sökord i *Unescos internationella utbildningsbyrås hemsida*, (www.ibe.unesco.org). Zhou Nanzhao & Zhu Muju, *Educational Reform and Curriculum Change in China, a Comparative Case Study*, International Bureau of Education (2007). (pdf) s.52

finna tre huvudsakliga "missnöjesmoln" som jag här vill belysa ytterligare.

UNDERVISNINGEN

Intervjupersonerna, folkundersökningsstatistiken och reformplanerna ger alla uttryck för en önskan om förändring av undervisningsmetoderna. Zhong Qiquan hävdar med utdrag ur dagens läroplaner att lärarnas undervisning fortfarande är alldeles för influerad av politisk ideologi och är indoktrinerings-centrerad istället för undersökningscentrerad, vilket hämmar mångfald, innovation och individuell utveckling. Han och flera med honom menar att den storskaliga direkta kunskapsöverföringen i det kinesiska skolsystemet är direkt hämmande för utvecklandet av kritiskt och kreativt tänkande och förandet av en mer verklighetsanpassad skola. En direkt anledning till att kunskapsöverföring som undervisningsform fortfarande hänger kvar är enligt honom inträdesexaminationerna. Se nedan.¹⁰⁵

INTRÄDESEXAMINATIONERNA

De nationella inträdesproven till gymnasium - och högskola kritiserades främst av intervjupersonerna för att de överbetonar direkt kunskapsöverföring och underbetonar praktiska, problemlösande, kommunikativa och innovativa förmågor. Att kunna utveckla de sistnämnda förmågorna hos skolbarnen är också något som reformplanerna anger upp som målbilder. Att man dock nästan uteslutande använder examinationsresultaten som underlag för antagning har lett till att sättet som skolväsendet utbildar, sällar fram och definierar "begåvade" studenter på blir begränsat (jämför det svenska antagningssystemet som går efter gymnasiebetyg, högskoleprov och akademiska meriter). Examinationerna testar aldrig ett specifikt ämne, utan det är ämneskombinationer, vanligtvis 6 ämnen som testas, vilket t.ex. sällan gynnar de som är extremt begåvade inom ett specifikt fält.¹⁰⁶

KVALITETSREFORMERINGEN AV SKOLAN

Något som framgår i slutskedet av kapitel 1 är att regeringens ändring av fokus från kvantitativ till kvalitativ utbildning gjordes redan i slutet av 90-talet. På Kinas största bloggsida Sina finns ett växande missnöje över att kvalitetsreformen går för långsamt.¹⁰⁷ År 2004 visade även flera provinsregeringar sitt missnöje med att den kinesiska skolan anpassade sig för långsamt till de nya läroplanerna. Shandong, Ningxia, Hainan och Guangdong, senare följda av Jiangsu, Zhejiang, Anhui, Liaoning provinserna, samt Tianjin-stad offentliggjorde då egna

105 Qiquan Zhong, *Curriculum Reform in China: Challenges and Reflections*, Higher Education Press and Springer-Verlag (2006). s.378

106 "Dangqian gaokao zhidu piping zhi yanjiu" "当前高考制度批评之研究," (Forskning och kritik mot högskoleinträdesprovets sätt att bedöma), sökord i Baidu 《百度》 (www.baidu.com). Uppsats tagen från "Kinas kunskapsresursdatabas" (www.cnki.net). Skriven av Cengjin Rong, Huadong normal University Press (2009). Första stycket.

107 "Zhongguo jichu jiaoyu kecheng gaige suo mianlin de gangga jingdi" "中国基础教育课程改革所面临的尴尬境地," (Pinsam reformering av Kinas grundutbildning), sida från Sina (Kinas största blogg-sida), (www.sina.com.cn), första stycket.

omfattande reformeringsplaner av läroplanerna för gymnasieskolan med motiveringen att man ville påskynda arbetet med att reducera elevernas studiebörla, uppmuntra eleverna till att tänka mer självständigt, ta för sig mer och ställa mer frågor, lämna mekanisk ytinlärning och konceptet om total underordnad mot läraren, samt uppmuntra eleverna till att börja forma studiecirkelr likt de i västvärlden. Enligt en undersökning publicerad i China Youth Daily 2006 orsakade de nya läroplansreformerna intressant nog övervägande problem och misstro bland både föräldrar, lärare och elever. De nya textböckerna hade inga klara mål och flera studenter tyckte att de var för svåra och därför ledde till större studiebörla än tidigare. Därtill var det många lärare som inte tyckte sig förstå hur de nya målen skulle uppnås.¹⁰⁸

Något annat som tyder på långsam kvalitetsreformering är det faktum att 20-30% av Kinas akademiker är arbetslösa trots att landets ekonomiska BNP tillväxt ökat ca 92% de senaste 10 åren.¹⁰⁹ Undervisningsmetoderna och inträdesexaminationerna är kritiserade områden som kan tänkas utgöra de största bromsklossarna för reformprocessen. Läs även "UNDERVISNING" och "INTRÄDESEXAMINATIONER," samt "NIO STORA PROBLEM FÖR DEN KINESISKA SKOLAN," för mer information om vad som sätter käppar i hjulen och vilka åtgärder som vidtas.

4.4 Framtiden summering

Regeringen som sagt har flyttat fokus från kvantitet (tillgänglighet) till kvalitet i utbildningssektorn. Man vill lägga fokus på att forma ett system som producerar individer som är bättre rustade för arbetsmarknadens behov och efterfrågan, och bidrar till snabbare modernisering av landet och förbättrad nationell forskning. Detta realiserar genom målsättningar om diversifiering och skoladministrativ decentralisering, men också genom krav på att studenters pionjärsanda, förmåga till innovation, problemlösning och självständighet ges mer utrymme i undervisningen.

Tillgänglighetsreformen har medfört att fler kineser spenderar allt längre tid vid skolbänken i bättre lokaler, med högre lärartäthet och bättre skolmaterial än vad som tidigare varit genomsnittet. Om man även tar i åtanke det faktum att de 5115 st PISA 2009-deltagande eleverna från olika skolor i Shanghai erövrade samtliga förstaplatser på världsrankingen, ger detta en fingervisning om att en god standard på många håll redan har uppnåtts och kanske även att det kinesiska utbildningssystemet är på väg i rätt riktning.

Kinas ekonomi förväntas gå om USA:s som världens största runt år 2020.¹¹⁰ Den kinesiska statens investeringar i procent av BNP på utbildning har ökat marginellt men konstant de senaste åren, och det finns inget som tyder på att man inte kommer uppnå målet att spendera 4% av BNP per år på utbildning efter år 2012. Ett växande problem är dock det faktum att en

108Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009) s.75-79, China Youth Daily, "Many Parents Distrust New Curriculum; Students Shoulder Heavier Burden", (February 16, 2006)

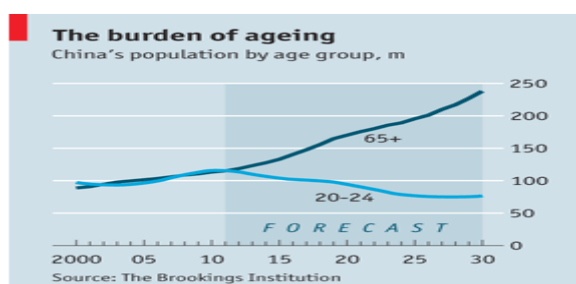
109"China GDP real growth rate," sökord i Google (www.google.com). Sida från *Index-mundi* (statistikdatabas) (www.indexmundi.com). Se åren 2001-2011. Källa: CIA world factbook (2011-01-01).

110"Zhongguo jiangzai 2020 nian chaoguo meiguo dengshang shijie jingji guimi diyi" "中国将在 2020 年超过美国登上世界经济规模第一," (Kina kommer att gå om USA som världens största ekonomi år 2020). Artikel från *Tianya* 《天涯》 (www.tianya.cn), ett diskussionsforum och databas med olika typer av artiklar för studier. Se prognosen.

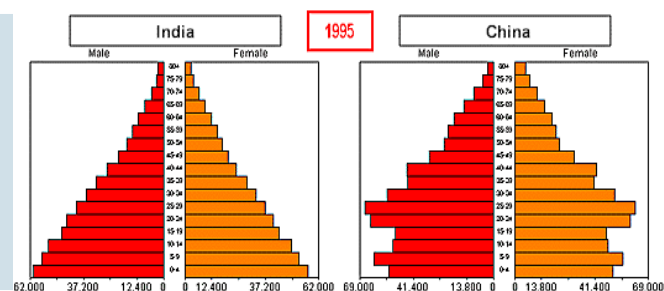
anmärkningsvärt stor procentuell andel av den kinesiska befolkningen väntas gå i pension de närmsta åren, medan en numerärt underlägsen "ettbarnspolitik-generation" förväntas ta över försörjning och arbete fullt ut.¹¹¹

För Kinas skolor innebär detta att konkurrensen kommer bli hård om ett minskande antal kinesiska ungdomar. Om landet inte lyckas locka till sig fler utländska studenter, alt. hitta någon annan lösning inom de kommande åren så riskerar ett flertal skolor att få bomma igen och säga upp sina anställda. Denna trend kanske gynnar kvalitetsreformen, men att den kinesiska skolsektorn tappar elevunderlag innebär samtidigt att stora investeringar går om intet.

Om regeringen och skolan tar till sig kritiken och lyckas få bukt med de tidigare nämnda problemen med byråkratism, mutor, studiepress, plagiat, lärarbrist, ojämlikhet och orättvisor i skolsystemet (se "Åtgärder" under kapitel 2.4 för mer om hur) så kommer chanserna för att kvalitetsreformen genomförs snabbare och med bättre resultat att öka. En fullföljd kvalitetsreform kan bidra till att akademikerarbetslösheten i Kina minskar och att skolornas undervisningsstandard och internationella ranking stiger. Om Kina därtill vidhåller global öppenhet och arbetar för att bli mer levnadsattraktivt från ett internationellt perspektiv så finns möjligheten att ett ökande antal högskole- och gymnasiestudenter från världen väljer att studera i Kina. Om skolsystemet kan fortsätta knipa goda placeringar på internationella elevkunskapstest, framgångsrikt kan jobba för att utbilda utlandsstudenter som snabbt kan integreras på den egna marknaden, samt kan producera akademiker som blir attraktiva på den internationella arbetsmarknaden betyder det för mig att utbildningssystemet har uppnått en hög kvalitativ nivå. Att den kinesiska skolan och centralregeringen lyckas med ovanstående är dessutom ytterst viktigt om man vill kunna tillfredsställa det arbetskraftsbehov som kan komma att uppstå inom 10-20 år, förutsatt att den pågående ekonomiska och demografiska utvecklingen fortsätter likartat.

Källa: The Economist 2011-05-05¹¹²

Källa: UN Population Division (1995): World Population Prospects, 1950-2050.¹¹³

111 "Shijie geguo jiaoyu bijiao," "世界各国教育比较" (Jämförelser mellan internationella utbildningssystem), sökord i Baidu wenku 《百度百科》 (Baidus arkiv för vetenskapliga artiklar) (<http://wenku.baidu.com>) s.22

112 "The most surprising demographic crisis," sökord i Google (www.google.com). Artikel från finansstidningen The Economist (<http://www.economist.com>).

113 "China Demographic," sökord i Google (www.google.com). Sök på bilder. Statistik från Barcelona Field Studies Centre ([www.http.geographyfieldwork.com](http://www.geographyfieldwork.com)).

Kapitel. 5 - Källförteckning

NB: Exakt information om tillgänglighet för elektroniska sidor har under arbetets gång gått förlorad. Samtliga sidor har besökts mellan mars och december år 2011.

Litteratur

Yang Dongping, *The China Educational Yearbook*, Leiden Boston (2009).

Wang Shunhong, *Zhongguo gaikuang*, Beijing University Press (2007).

Su Xiaohuan, *Education in China, Reforms and Innovations*, China Intercontinental Press (2002).

Theodore Hsi-en Chen, *Chinese Education Since 1949 Academic and Revolutionary Models*, Pergamon Press (1981).

Benjamin A. Elman and Alexander Barton Woodside, *Education and Society in Late Imperial China 1600-1900*, University of California Press (1994).

Rapporter

China Education Daily, *Bulletin on use of National Education Funding*, (2007-12).

Qiquan Zhong, *Curriculum Reform in China: Challenges and Reflections*, Higher Education Press and Springer-Verlag (2006).

Zhu Muju, *Educational Reform and Curriculum Change in China, a Comparative Case Study*, International Bureau of Education (2007).

Internet

För de elektroniska källornas specifika artikeltitlar, ursprung, datum, namn på författare etc. hänvisas läsaren till respektive fotnot. Detta för tydlighetens skull, samt att det blir alldeles för rörigt att kopiera och sammansätta alla specifika url-adresser och dess tillhörande information här nedanför.

SÖKMOTORER OCH ENCYCLOPEDIER (se ”about,” på respektive sida för ytterligare info).

Baike baidu, 《百度百科》 (*Baidu-encyclopedia*) <http://baidu.baik.com> .

Baidu zhidao, 《百度知道》 (*Baidu - frågor och svar*) <http://zhidao.baidu.com> .

Baidu wenku 《百度百科》 (*Baidus sökmotor för vetenskapliga artiklar*) <http://wenku.baidu.com> .

Tianya 《天涯》 (*Tianya-encyclopedia*) www.tianya.cn .

Wenda-tianya, 《问答天涯》 (*Tianya-frågor och svar*) <http://wenda.tianya.cn> .

Weiji Baike, 《维基百科》 (*Weiji-encyclopedia*) <http://zh.wikipedia.org> . Den kinesiska versionen av Wikipedia.

Google, (*Google-encyclopedia*), www.google.com .

Google Scholar, (*Googles sökmotor för vetenskapliga artiklar*) www.scholar.google.com .

Wikipedia, (*Wikipedia-encyclopedia*), www.en.wikipedia.org .

FRISTÅENDE

Kinesiska litteraturoversättningsprojektet, <http://ctext.org/analects> . Översatta kinesiska klassiska texter.

(Zhongguo jiaoyu ziliao fuwu pingtai banquansuoyou, 中国教育资源服务平台版权所有).

Index-China, <http://index-china.com> . Sida med nyheter om Folkrepubliken Kina som skrivs av utlandsbosatta kineser.

Barcelona Field Studies Centre, www.geographyfieldwork.com . Barcelona Field Studies Centre S.L. Är ett spanskt företag som genomför fälstudieundersökningar och kurser i fysik och geografi, biologi, ekologi, naturvetenskap, företagande, resande och politik. Nivåerna är lämpade för GCSE och A/IB nivå-studenter.

The China Education Blog, www.chinaeducationblog.com . En bloggsida baserad i Shanghai inom vilken utbildningskonsulter publicerar nyheter, infallsvinklar och reflektioner kring trender och förändringar i Kinas skolsystem, grundad av Frank Quosdorf och Frank Gunatillake år 2007.

Sina, www.sina.com.cn . Kinas största bloggwebbsida för privatpersoner.

Columbias Läraruniversitet, www.tc.columbia.edu . USA:s äldsta och bäst rankade lärarhögskoleinstitution, från vilkens hemsida jag har hittat ett antal vetenskapliga uppsatser och rapporter på ämnet utbildning i Kina.

MYNDIGHETER

Kinas utbildningsministerium (MOE) 《中国教育部》 www.moe.cn . Publikationer och nyheter direkt från MOE.

Kinas utbildnings - och forskningsnätverk 《中国教育和科研计算机网》 www.edu.cn . Sida med information om utbildning i Kina för blivande studenter, samt introduktioner, nyheter, statistik, undersökningar och forskningsartiklar på ämnet utbildning i Kina.

Kinas centralregering 《中华人民共和国中央人民政府》 www.gov.cn . Publikationer och nyheter direkt från KC.

Kinas kunskapsresursdatabas 《中国知识基础设施工程》 www.cnki.net . Sida som administreras av Kinas utbildningsministerium, Qinghua universitetet, Kinas propagandaministerium, Kinas ministerium för vetenskap m.fl. Sidan fungerar huvudsakligen som digitalt bibliotek för utvald information om kunskap och utbildning.

Xin sikao wang 《新思考网》 <http://www.cersp.com> . Sida grundad år 1998 som administreras av Kinas studieunderstödsbyrå och Yuanding utbildning Ltd. Fungerar huvudsakligen som ett community och elektroniskt bibliotek för undervisningsrelaterat material för studieunderstöd, personalutbildning och allmän service på ämnet undervisning. Organisationen har genom denna sida även grundat över 30 webbsidor relaterade till studier eller studiestöd inom olika kunskapsområden, samt har en egen blogg-sida.

Förenata staternas statistiska centralbyrå, www.census.gov .

Svenska vetenskapsrådet, www.vr.se .

NYHETSBYRÅER

Xinhuanet 《新华网》 www.xinhuanet.com . Sidan drivs av en stor kinesisk nyhetsbyrå med bas i Beijing som sponsras och administreras av KKP.

China Daily 《中国日报网》 www.chinadaily.com.cn . Nyhetsbyrån anser sig vara asiens största och Kinas internationellt sett mest inflytelserika, lästa och citerade medier. Huvudkontor i Beijing.

China Org 《中国网》 www.china.org.cn . Kinesisk nyhetsbyrå som sponsras och stöds av Kinas statsråd och Kinas internationella publikationsgrupp (CIPG). Huvudkontor i Beijing.

China People's Daily 《人民网》 www.people.com.cn . Kinesisk nyhetsbyrå stödd av KKP och baserad i Beijing. Tillhör enligt självintroduktionen världens tio mest inflytelserika nyhetsmedier.

Jiaoyu-pindao 《教育频道》 <http://edu.hinews.cn> . En utbildningsnyhets sida ägd av Hainans dagblad och nyhetsgrupp AB (Hainan ribao baoye jituan nanhaiwang banquansuoyou, 海南日报报业集团南海网 版权所有).

BBC, www.bbc.com .

The Hindu, www.thehindu.com . Fristående, internationellt erkänd indisk nyhetsbyrå med bas i Chennai, Indien. Grundad 1889.

Svenska Dagbladet, www.svd.se .

The Economist, www.economist.com .

New York Times, www.nytimes.com .

INTERNATIONELLA ORGANISATIONER

Unescos internationella utbildningsbyrå, www.ibe.unesco.org . Institution som specialiserat sig på olika internationella utbildningssystem, skolstrukturer och utbildningsmetoder. Syftar till att, genom undersökningar och sammanställning av information, bidra med information och kunskap för att höja standarden på världens skol- och undervisningssystem.

Världsbankens statistikdatabas, <http://data.worldbank.org/topic/education> . En institution tillhörande världsbanken som samlar in, sammanställer och publicerar data från hela världen.

OECD - Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, <http://www.oecd.org> . Organisation som jobbar för att befrämja policys, statistik, idéer och lösningar som bidrar till att stärka internationellt samarbete mot ökad social välfärd och ekonomiskt samarbete i världen.

STATISTISK-DATABASER

Gapminder, www.gapminder.org/world . En statistikdatabas grundad av tre svenskar år 2005 med syftet att sammanställa och transformera siffror från internationell statistik till intressanta diagram i ett eget program kallat ”Trendalyzer”. Förvärvat av Google år 2007.

Index-mundi, www.indexmundi.com . En sida som, precis som gapminder, har till huvudsyfte att samla rådata från källor som anses internationellt trovärdiga (ex. världsbankens statistikdatabas m.fl.) och sammanställa dessa i lättlästa diagram. Grundat av Miguel Barrientos.